

Länsstyrelsen
Västmanlands län

ENHETEN FÖR REGIONAL UTVECKLING

Risk- och sårbarhetsanalys

Västmanlands län 2014

LÄNSSTYRELSENS RAPPORTSERIE

Rapport 2014:17

Titel: Risk- och sårbarhetsanalys för Västmanlands län 2014
Funktionen för Samhällsskydd och beredskap
Enheten för Regional utveckling
Länsstyrelsen i Västmanlands Län
451-3957-2013

Förord

Länsstyrelsen gör årligen en regional risk- och sårbarhetsanalys i enlighet med förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap samt förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion. Rapporteringsstrukturen följer den som finns i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:7).

Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen år 2014 är en del av en pågående process för att bygga upp en god krishanteringsförmåga i länet samt stärka beredskapen.

Risk- och sårbarhetsanalysen är en viktig grund för det förebyggande krisberedskapsarbetet i länet. Den ger kunskap om vad som kan inträffa och om vilken förmåga det finns för att hantera olika händelser samt kunskap om vilka konsekvenser olika händelser får.

Under 2014 inträffade en mycket omfattande skogsbrand i Västmanland. Stor del av verksamhetsåret har använts för hanteringen av skogsbranden.

Ansvarig för rapportens framtagande har varit Malin Dreifaldt, beredskapshandläggare, Enheten för regional utveckling.

Innehållsförteckning

Västmanlands län 2014	1
Sammanfattning	6
1 Inledning	8
1.1 Förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap	8
1.2 Förordningen (2007:825) med Länsstyrelseinstruktion	9
1.3 Mål och syfte	9
1.4 Avgränsningar	10
2 Övergripande beskrivning av Länsstyrelsen och dess ansvarsområde	13
2.1 Beskrivning av Länsstyrelsen	13
2.2 Ansvarsområde – geografiskt områdesansvar	13
2.3 Beskrivning av länet	13
3 Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod	19
4 Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom länsstyrelsens ansvarsområde	22
4.1 Samhällsviktig verksamhet	22
4.1.1 Länsstyrelsen	23
5 Identifierade och värderade hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden inom länsstyrelsens ansvarsområde	25
5.1 Smitta	25
5.1 a Pandemi	25
5.1 b Epizooti	25
5.2 Kärnkraftolycka	25
5.3 Störningar i transporter	26
5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer	26
5.5 Störningar i elförsörjningen	27
5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen	27
5.7 Stöld av/oriktig information	27
5.8 Dammbrott	27
5.9 Naturhändelser	28
5.9 a Isstorm	28
5.9 b Solstorm	28
5.9 c Skogsbrand	28
5.9 d Värmebölja	30
5.9 e Storm	30
5.9 f Översvämning av vattendrag	30
5.9 g Ras och skred	31
5.10 Social oro med våldsinslag	32
5.11 Skolskjutning	32
5.12 Terrorhandling	32
5.13 Förorenat vatten – kemiska ämnen	32
5.14 Förorenat dricksvatten – biologisk kontaminering	34
5.15 Brand i särskilda objekt	34
5.16 Fartygskollision	34
5.17 Störningar i livsmedelsförsörjningen	34
5.18 Kemikaliespridning via bomb	35

6 Övergripande beskrivning av viktiga resurser som länsstyrelsen kan disponera för att motstå allvarliga kriser och hantera extraordinära händelser	37
7 Bedömning av förmågan inom Länsstyrelsens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker	39
7.1 Länsstyrelsens interna förmåga	39
7.2 Kommunerna och beredskapssamordnarna.....	39
7.3 U-Sam och regionalt krishanteringsråd	40
7.4 Rakel	40
7.5 Information och WIS	40
7.6 Bedömning av länets förmåga.....	41
8 Särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beslutar	42
Särskild förmågebedömning 2014.....	42
Bedömningar	42
Kommentarer gällande den D	42
Bedömda delförmågor utifrån scenariot	42
Anpassning av scenariot (Bilaga 1)	42
A. Myndighetens generella förmåga.....	43
Indikatorer på krishanteringsförmåga	43
Ledning, samverkan och information	43
Informationssäkerhet.....	44
Larm 44	
Omvärldsbevakning.....	45
Materiella resurser	45
Personella resurser	46
Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå	
allvarliga störningar	46
Informationssäkerhet.....	46
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	47
Reservkraft	48
Materiella resurser	48
Personella resurser	49
Samverkan	50
Praktisk erfarenhet	50
B. Ansvarsområdets generella förmåga	51
Ledning, samverkan och information	51
Informationssäkerhet.....	52
Larm 53	
Omvärldsbevakning.....	53
Materiella resurser	54
Personella resurser	54
Praktisk erfarenhet	55
Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå	
allvarliga störningar	55
Informationssäkerhet.....	55
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	56
Reservkraft	56
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	57
Materiella resurser	57
Personella resurser	58
Samverkan	58
Praktisk erfarenhet	58
Bedömning av ansvarsområdets generella förmåga.....	59

C. Myndighetens förmåga vid skyfall	60
Scenario	60
Indikatorer på krishanteringsförmåga	60
Ledning, samverkan och information	60
Informationssäkerhet.....	60
Larm 61	
Omvärldsbevakning.....	61
Materiella resurser	62
Personella resurser	62
Praktisk erfarenhet	62
Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå	
allvarliga störningar	63
Informationssäkerhet.....	63
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	63
Reservkraft	63
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	64
Materiella resurser	64
Personella resurser	65
Samverkan	65
Praktisk erfarenhet	66
Myndighetens förmåga vid skyfall	66
Konsekvenser för samhället	66
D. Ansvarsområdets förmåga vid skyfall	67
Scenario	67
Indikatorer på krishanteringsförmåga	67
Ledning, samverkan och information	67
Informationssäkerhet.....	68
Larm 68	
Omvärldsbevakning.....	69
Materiella resurser	69
Personella resurser	70
Praktisk erfarenhet	70
Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå	
allvarliga störningar	71
Informationssäkerhet.....	71
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	71
Reservkraft	72
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	72
Materiella resurser	73
Personella resurser	73
Samverkan	74
Praktisk erfarenhet	75
Ansvarsområdets förmåga vid skyfall.....	75
Konsekvenser för samhället	75
9 Planerade och genomförda åtgärder, samt en bedömning av behov	
av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens	
resultat	76
9.1 Genomförda och pågående åtgärder	76
9.1.1 Oljeskydd.....	76
9.1.2 Farligt gods.....	76
9.1.3 Skyfall.....	77
9.1.4 Värmebölja.....	77
9.1.5 Höjd beredskap.....	77
9.1.6 Inkludering av näringslivet i risk och sårbarhetsarbetet	77
9.1.7 Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser.....	78
9.1.8 Kontinuitetsplanering	78
9.1.9 Bränsleförsörjning.....	78

9.1.10 Social oro.....	79
9.2 Bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.....	79
9.2.1 Utvecklad metod för läns-gemensamma risk- och sårbarhetsanalyser.....	79
9.2.2 Oljeskydd.....	80
9.2.3 Farligt gods.....	80
9.2.4 Social oro.....	80
9.2.5 Skyfall.....	80
9.2.6 Värmebölja.....	80
9.2.7 Inkludera näringslivet.....	81
9.2.8 Höjd beredskap.....	81
9.2.9 Bränsleförsörjning.....	81
10 Källor.....	82

Bilaga 1 – Scenario för särskild förmågebedömning

Sammanfattning

Årets redovisning är, såsom föregående år, en grovanalys på övergripande nivå med fokus på hot och risker som kan leda till extraordinära händelser i Västmanlands län. Årets redovisning omfattar inte samtliga hot och risker inom länsstyrelsens ansvarsområde. I år har länsstyrelsen valt att rubricera riskerna med utgångspunkt i de risker som ingår i den nationella riskbedömningen. Dock har tre risker tagits bort ur årets bedömning. Dessa risker är rymdskrot, svaveldimma och väpnat angrepp. Länsstyrelsens bedömning är att dessa tre risker har en mer nationell karaktär och därför ej hanteras i den regionala bedömningen. Årets förmågebedömning består av en generell förmåga och en med fokus på pluviala översvämningar (skyfall).

Efter granskning av länets kommuner och landstings risk- och sårbarhetsanalyser har det framgått att förändringarna vid jämförelse med tidigare år är små när det kommer till uppskattning av den totala förmågan för länet. Hur rapporteringen till länsstyrelsen har gått till skiljer sig åt mellan aktörerna vilket har medfört svårigheter att sammanställa resultatet. Av **Tabell 1** framgår identifierade risker och länets bedömda förmåga.

Länsstyrelsen bedömning är att länets generella förmåga att hantera en extraordinär händelse är **god, men har vissa brister** (nivå 2). Ramar och planer finns i länet men alla risker och sårbarheter är inte analyserade eller övade.

Tabell 1 Länets identifierade risker och bedömd förmåga.

RISK		FÖRMÅGA	UTVECKL.
5.1 Smitta	5.1 a Pandemi	God	
	5.1 b Epizooti	God	
5.2 Kärnkraftsolycka		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.3 Störningar i transporter		Underlag för bedömning saknas	
5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.5 Störningar i elförsörjningen		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen		Underlag för bedömning saknas	
5.7 Stöld av/oriktig information		Underlag för bedömning saknas	
5.8 Dammbrott		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.9 Naturhändelser	5.9 a Isstorm	Underlag för bedömning saknas	
	5.9 b Solstorm	Underlag finns, men är otillräckligt för bedömning	
	5.9 c Skogsbrand	Bedömning pågår	
	5.9 d Värmebölja	I huvudsak god, men har vissa brister	
	5.9 e Storm	I huvudsak god, men har vissa brister	
	5.9 f Översvämning av vattendrag	I huvudsak god, men har vissa brister	
	5.9 g Ras och skred	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.10 Social oro med våldsinslag		Det finns viss förmåga, men den är bristfällig	
5.11 Skolskjutning		Underlag för bedömning saknas	
5.12 Terrorhandling		Underlag för bedömning saknas	
5.13 Förorenat dricksvatten - kemiskt utsläpp		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.14 Förorenat dricksvatten - biologisk kontaminering		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.15 Brand i särskilda objekt		God	
5.16 Fartygskollision		Underlag för bedömning saknas	
5.17 Störningar i livsmedelsförsörjningen		Det finns en viss förmåga, men den är bristfällig	
5.18 Kemikaliespridning via bomb		Underlag för bedömning saknas	

1 Inledning

1.1 Förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap

Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap¹ föreskriver att ”varje statlig myndighet – däribland länsstyrelsen – årligen ska analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området samt att resultatet av detta skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. En redovisning baserad på denna analys skall sändas in till Regeringskansliet, med kopia till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)².

Länsstyrelsen skall dessutom stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet, bl.a. i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser³.

Länsstyrelsen skall även årligen följa upp vidtagna krisberedskapsförberedelser och bedöma effekten av dessa för länet som helhet”.

Länsstyrelsens uppdrag är att föra in nationella mål på den regionala nivån. Länsstyrelsen har i detta avseende flera ansvarsområden.

För att kunna fungera som regeringens regionala företrädare, krävs att länsstyrelsens verksamhet kan upprätthållas och fungera. Det är således nödvändigt att kartlägga vad som kan hota dess funktionalitet. För att, utifrån en sådan kartläggning, kunna prioritera rätt åtgärder, måste även en värdering av risker och hot samt en analys av konsekvenser för myndigheten ingå i detta arbete.

Det geografiska områdesansvaret innebär att länsstyrelsen ska verka för att regionala risk- och sårbarhetsanalyser sammanställs. Länsstyrelsen ska verka för nödvändig samverkan mellan olika aktörer i länet. Detta tolkar Länsstyrelsen i Västmanland som att länsstyrelsen ska leda arbetet med att ta fram *regionala risk- och sårbarhetsanalyser*, och att dessa analyser ska sammanställas i samverkan med andra aktörer.

Det geografiska områdesansvaret innebär att länsstyrelsen har ansvar för att analysera alla typer av händelser som kan ske inom det geografiska området – länet.

Länsstyrelsen ska även främja kommunernas och landstingets arbete med risk- och sårbarhetsanalyser genom stöd till dessa aktörer. Detta kan t ex ske inom ramen för arbetet med regionala risk- och sårbarhetsanalyser. Det kan också tolkas

¹ Hädanefter förkortat till Krisberedskapsförordningen.

² Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, 9 §

³ Länsstyrelseinstruktionen (2007:825), 54 §

som om att länsstyrelsen särskilt ska stödja arbetet med att ta fram *lokala risk- och sårbarhetsanalyser*.

1.2 Förordningen (2007:825) med Länsstyrelseinstruktion

I Förordningen 2007:825 med Länsstyrelseinstruktion finns beskrivet länsstyrelsernas särskilda ansvar:

54 § Länsstyrelsen ska avseende krisberedskap vara sammanhållande inom sitt geografiska område och före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. ansvara för att en samlad regional lägesbild sammanställs vid krissituationer
2. stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet avseende planering, risk- och sårbarhetsanalyser samt utbildning och övning
3. ha ett regionalt råd för skydd mot olyckor och krisberedskap, i vilket representanter för länsstyrelsen och berörda aktörer i krishanteringssystemet bör ingå, för att skapa nödvändig samordning
4. upprätta regionala risk- och sårbarhetsanalyser som ska kunna användas som underlag för egna och andra berörda aktörers krisberedskapsåtgärder
5. följa upp kommunernas tillämpning av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
6. årligen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap rapportera vilka beredskapsförberedelser som kommuner och landsting vidtagit och samtidigt redovisa en bedömning av effekten av de vidtagna förberedelserna, samt
7. verka för att den verksamhet som berörda aktörer bedriver inom länet avseende krisberedskap bidrar till att en grundläggande förmåga till civilt försvar uppnås.

1.3 Mål och syfte

Syftet med risk- och sårbarhetsanalyser är att åstadkomma en samlad riskbild i länet. Detta är en förutsättning för att kunna påverka utvecklingen mot ett mer stabilt och säkrare samhälle som tål och kan hantera svåra påfrestningar.

Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys ska även utgöra underlag för kommande åtgärder. Med hjälp av risk- och sårbarhetsanalysen kan myndigheten verka för att minska risker och sårbarheter och förbättra krishanteringsförmågan. För länsstyrelsens del gäller detta både internt inom myndighetens verksamhetsområde och externt gentemot länets kommuner, samverkande myndigheter och näringslivet.

Målet med arbetet att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys är att stärka såväl länets aktörer som samhällets krisberedskap genom att:

- vara en viktig informationskälla för invånarna och de anställda

- öka medvetenheten och kunskapen hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga om risker och sårbarheter som finns inom det egna verksamhetsområdet
- risk- och sårbarhetsanalysen fungerar som underlag för planering och genomförande av åtgärder för att minska riskerna och sårbarheten i verksamheten och öka förmågan att hantera kriser.

Regionala risk- och sårbarhetsanalyser ska vara ett stöd och underlag till kommunerna, liksom för samhällsviktiga företag och organisationer i länet, i deras arbete med situationer som kan leda till extraordinära händelser. Risk- och sårbarhetsanalysen ska även fungera som ett underlag för övning och utbildning för länets samtliga aktörer.

1.4 Avgränsningar

Årets redovisning omfattar inte samtliga hot och risker inom länsstyrelsens ansvarsområde. Av de 27 risker som ingår i den nationella riskbedömningen⁴ avstår länsstyrelsen att bedöma riskerna rymdskrot, svaveldimma och väpnat angrepp. Därutöver saknar Länsstyrelsen i Västmanland underlag för att kunna göra en rättvis bedömning av följande risker i länet;

- Störningar i transporter
- Störningar i drivmedelsförsörjningen
- Stöld av/oriktig information
- Isstorm
- Social oro med våldsinslag
- Skolskjutning
- Solstorm
- Värmebölja
- Fartygskollision
- Kemikaliespridning via bomb

Årets redovisning är, såsom föregående år, en grovanalys på övergripande nivå med fokus på hot och risker som kan leda till extraordinära händelser i Västmanlands län.

Risker som kan härledas till lagen om lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) och till folkhälsoarbete analyseras inte utan dessa behandlas i särskilda handlingsprogram. Redovisningen tar inte heller upp risker i det långa perspektivet där människors liv, hälsa och miljö kan påverkas genom långsiktig exponering av farliga ämnen.

⁴ Källa: Risker och förmågor 2012, Redovisning av regeringsuppdrag om nationell riskbedömning respektive bedömning av krisberedskapsförmågan
Publikationsnummer: MSB545 – mars 2013, ISBN: 978-91-7383-330-1

I årets redovisning ingår en särskild förmågebedömning avseende generell förmåga och förmåga att hantera pluviala översvämningar (skyfall).

Näringslivet har endast i liten mån medverkat i de underliggande risk- och sårbarhetsanalyserna. Att inkludera och samarbeta med näringslivet är en utvecklingspotential för arbetet med regionala risk- och sårbarhetsanalyser.

1.4 Osäkerheter

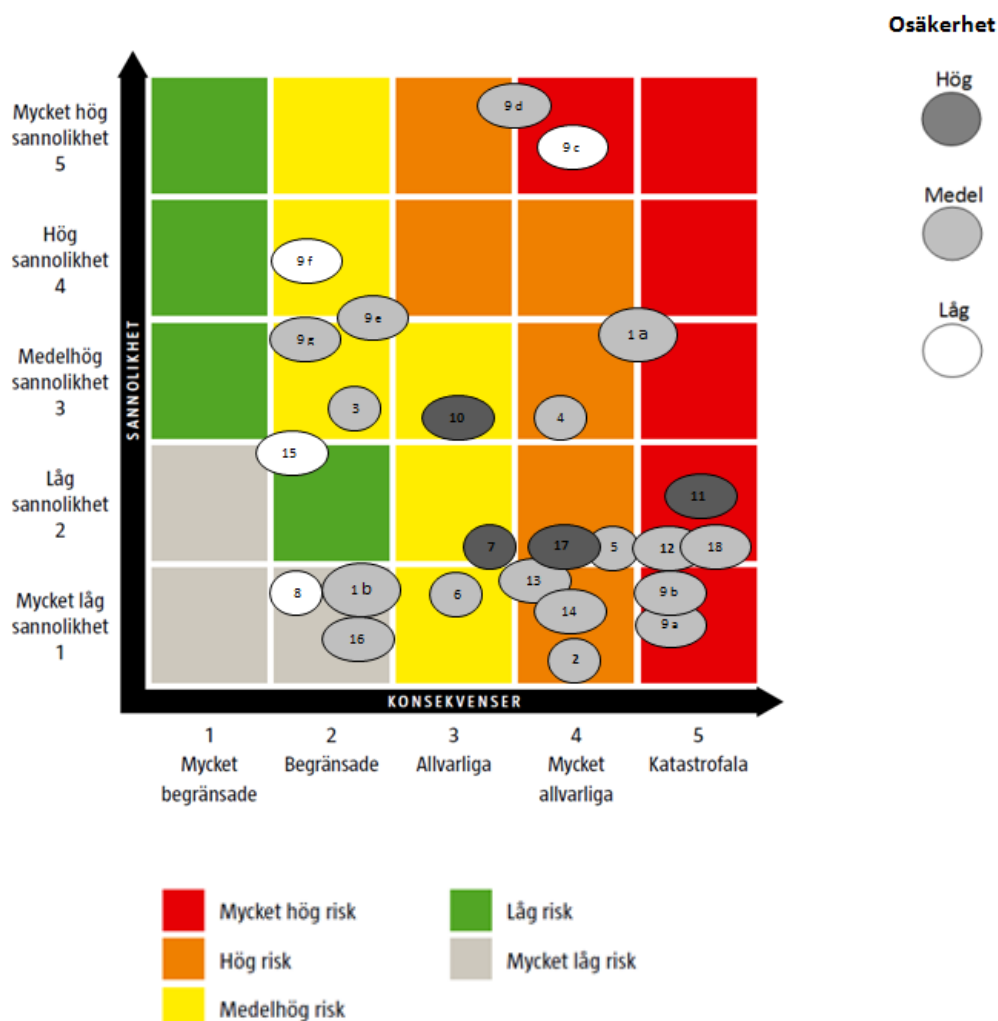
Det är ett problem att det till länsstyrelsen inrapporterade materialet skiljer sig mycket åt vad gäller kvalitet, innehåll och mängd. Sammanställning och tolkning av det rapporterade materialet medför att länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys innehåller osäkerheter. Det är även rimligt att anta att osäkerheterna ökar för varje steg i ledet som granskar risk- och sårbarhetsanalyserna.

En osäkerhetsbedömning framgår av riskmatrisen.

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
1	Mycket begränsade	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på egendom och miljö
2	Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö
3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö
4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstromot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö
5	Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö

Konsekvensbeskrivning till riskmatris

Riskmatris – sannolikhet – konsekvens – osäkerhet i bedömning

1.a Pandemi	9.f Översvämning av vattendrag
1.b Epizooti	9.g Ras och skred
2. Kärnkraftsolycka	10. Social oro med våldsinslag
3. Störningar i transporter	11. Skolskjutning
4. Störningar i elektroniska kommunikationer	12. Terrorhandling
5. Störningar i elförsörjningen	13. Förorenat vatten -kemiskt
6. Störningar i drivmedelsförsörjningen	14. Förorenat vatten -biologiskt
7. Stöld av/oriktig information	15. Brand i särskilda objekt
8. Dammbrott	16. Fartygskollision
9. a Isstorm	17. Störningar i livsmedelsförsörjningen
9.b Solstorm	18. Kemikaliespridning via bomb
9.c Skogsbrand	
9.d Värmebölja	
9.e Storm	

2 Övergripande beskrivning av Länsstyrelsen och dess ansvarsområde

2.1 Beskrivning av Länsstyrelsen

Länsstyrelsen fungerar som regeringens företrädare på regional nivå och som samordningsorgan för statlig verksamhet. Länsstyrelsen ansvarar för att föra ut och göra regeringspolitiken tydlig i länet. Omvänt återför länsstyrelsen även information om förhållanden i länet till regeringen.

Länsstyrelsen har ett brett ansvarsområde. Till detta hör bland annat kunskapsförmedling, samordning och utveckling av olika sakfrågor, men också myndighetsuppgifter i form av exempelvis tillsyn.

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

2.2 Ansvarsområde – geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen har, utöver det övergripande ansvar som nämnts ovan, även ett geografiskt områdesansvar. Detta innebär bland annat att länsstyrelsen inom sitt geografiska område, d v s länet, ska vara en sammanhållande funktion mellan lokala aktörer, såsom kommuner, landsting och näringsliv, och den nationella nivån.

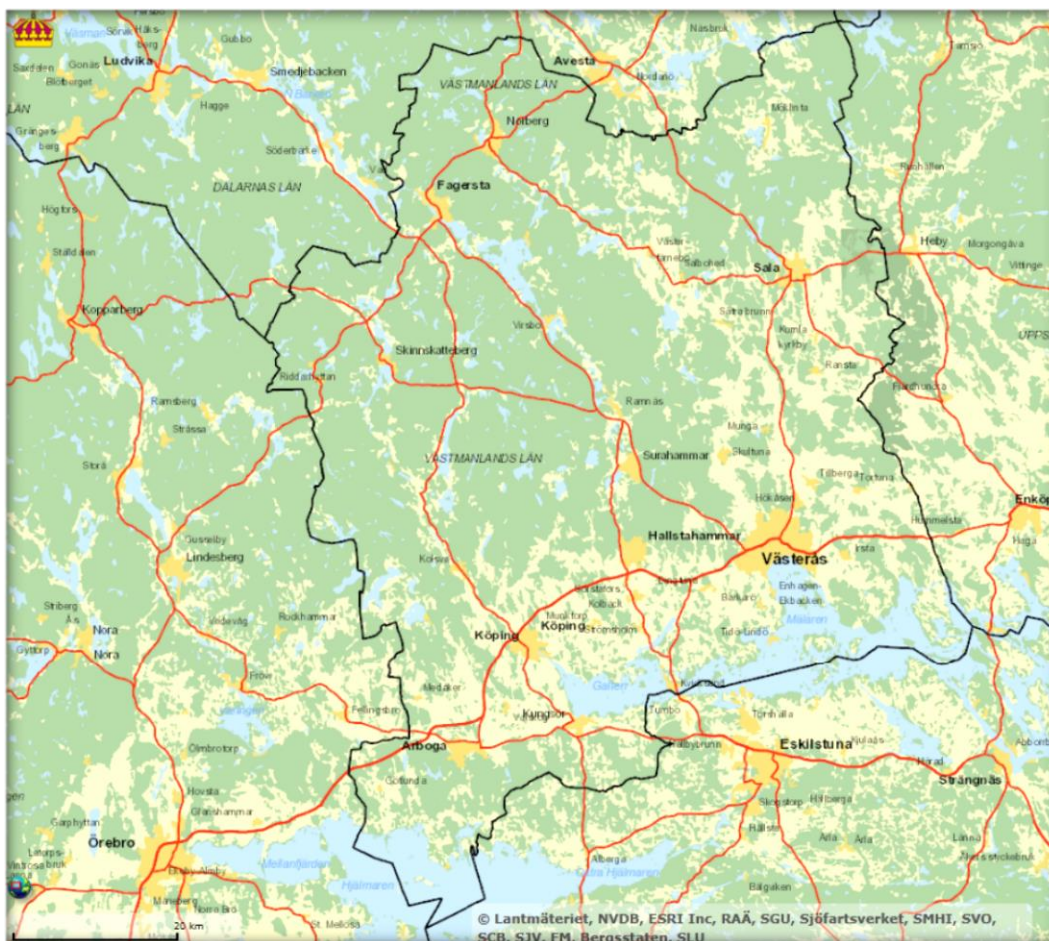
I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser innebär det geografiska områdesansvaret att länsstyrelsen ska stödja aktörerna i länet – framförallt kommuner och landsting.

Det geografiska områdesansvaret innebär inte att länsstyrelsen tar över ansvaret från sektorsansvariga myndigheter, utan ska istället ses som ett stöd till dessa myndigheter när en händelse berör flera sektorer eller geografiska områden.

2.3 Beskrivning av länet

Västmanlands län har ett centralt läge i Sverige och i Stockholm – Mälarenregionen. Regionaltåg, insjöhamnar, bra vägar och flygplats knyter samman länet med expansiva delar av landet och världen. Västmanlands län är till ytan 5 691 km² varav 5 146 km² är land. Se **Figur 1** för länets gränser och lokalisering⁵.

⁵ Bild tagen från länsstyrelsens webb-GIS.

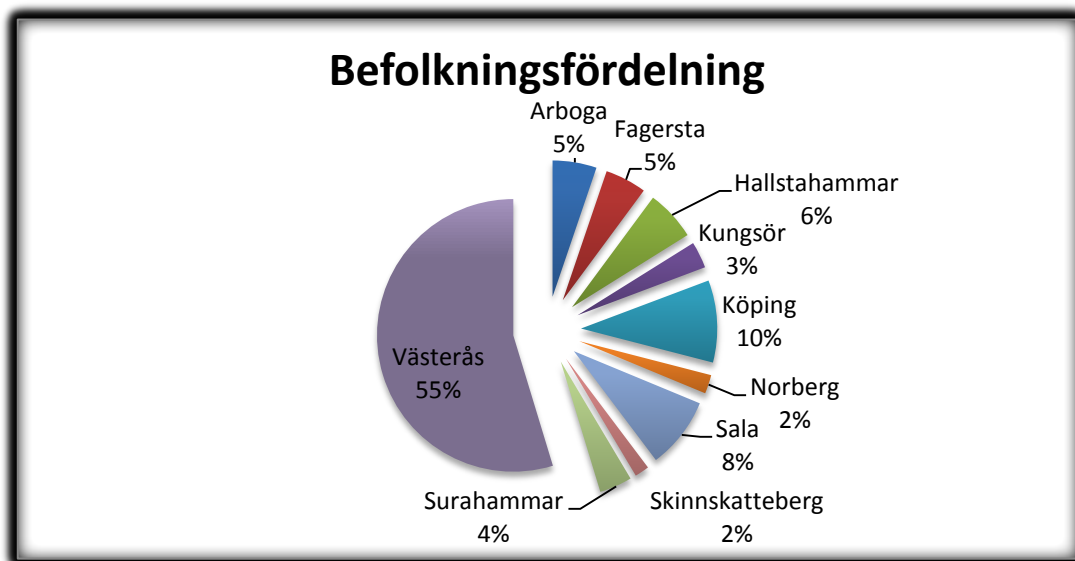
Figur 1 Bild av Västmanlands län och dess gränser.

Länet består av tio kommuner⁶. Befolkningen uppgick 2013-12-31 till 256 224 259 054 invånare. Under 2013 ökade länets befolkning med ca 2800 invånare. Västerås kommun är befolkningsmässigt störst med cirka 142 000 invånare⁷. Minst är Skinnskattebergs kommun med ca 4 400 invånare. De olika kommunernas förutsättningar gör att även risker och sårbarheter varierar. **Figur 2** visar länets befolkningsfördelning i procent.

Utmärkande för Västmanland är den varierande naturen med de öppna landskapen längs Mälaren och den mer kuperade terrängen i norr.

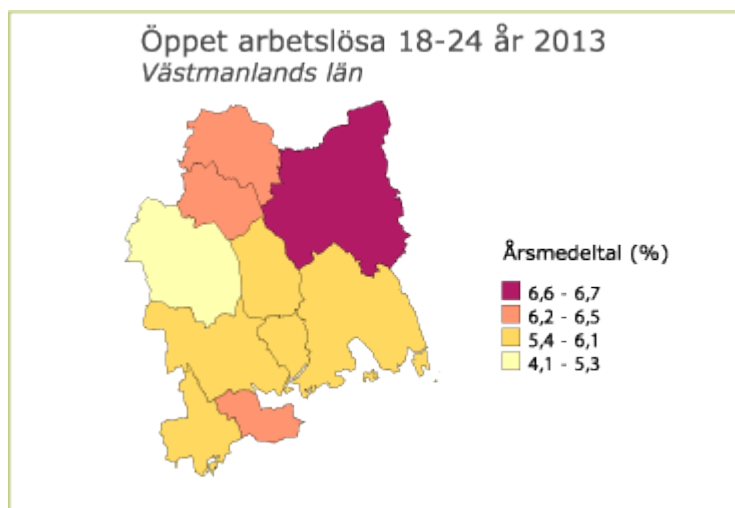
⁶ Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås.

⁷ Källa: <http://www.regionfakta.com/Vastmanlands-lan/Befolkning-och-hushall/Befolkning/Folkmand-31-december-alder/>

Figur 2 Kommunernas befolkningsfördelning i procent av länets totala befolkning.

Arbetslösheten är högre i Västmanlands län än riket. Den öppna arbetslösheten i Västmanland uppgick under 2013 till 5,7 % vilket är högre än för riket som helhet som var 4,2 % det året⁸. Vid jämförelse med medeltalet för Sverige är det även färre i länet som har eftergymnasial utbildning. Här var siffrorna för riket 2013 40,4% och för Västmanlands län 35%⁹.

Källa: Regionfakta

⁸ <http://www.regionfakta.com/Vastmanlands-lan/Arbete/Oppet-arbetslosa-efter-aldersgrupp/>

⁹ <http://www.regionfakta.com/Vastmanlands-lan/Utbildning/Utbildningsniva-befolkningen-25-64-ar/>

De 25 största arbetsgivarna 2013. Västmanlands län

Ordning	Namn	Antal anställda	Andel av totalt antal anställda i länet
1	VÄSTERÅS KOMMUN	9 725	9,2
2	VÄSTMANLANDS LÄNS LANDSTING	6 225	5,9
3	ABB AB	4 275	4
4	KÖPINGS KOMMUN	2 675	2,5
5	SALA KOMMUN	2 075	2
6	ICA SVERIGE AB	1 575	1,5
7	SECO TOOLS AKTIEBOLAG	1 475	1,4
8	HALLSTAHAMMARS KOMMUN	1 425	1,3
9	ARBOGA KOMMUN	1 325	1,2
10	BOMBARDIER TRANSPORTATION SWEDEN AB	1 325	1,2
11	FAGERSTA KOMMUN	1 325	1,2
12	VOLVO POWERTRAIN AB	1 175	1,1
13	WESTINGHOUSE ELECTRIC SWEDEN AB	1 025	1
14	SURAHAMMARS KOMMUN	825	0,8
15	ATLAS COPCO SECOROC AB	725	0,7
16	GKN DRIVELINE KÖPING AB	725	0,7
17	KUNGSÖRS KOMMUN	725	0,7
18	RIKSPOLISSTYRELSEN	725	0,7
19	ATTENDO SVERIGE AB	675	0,6
20	MÅLARDALENS HÖGSKOLA	625	0,6
21	SAMHALL AB	625	0,6
22	POSTEN MEDDELANDE AB	575	0,5
23	SAAB AB	575	0,5
24	NORBERGS KOMMUN	525	0,5
25	SANDVIK HEATING TECHNOLOGY AB	525	0,5
Totalt antal anställda för de 25 största i länet			43 475
Andel av antal anställda i länet			40,9

Källa: statistiska centralbyråns företagsregister

Trafikrörelserna utgör en stor del av länets struktur, både på grund av mängden trafik som går genom länet varje dag, liksom de stora mängder farligt gods som transporteras på vägarna. Genom länet går fem nationella stamvägar,

E 18, E 20, Riksväg 56 ”Räta Linjen”¹⁰, riksvägarna 70 och 72. En kartläggning från Räddningsverket visar att E 18 mellan Västerås och Köping är den väg i Sverige som flödet av farligt gods är som störst¹¹. Under 2014 har en omfattande ombyggnation skett av E 18 mellan Västerås och Enköping. Denna sträcka består nu av 2+1 väg och hastighetsgränsen är 110 km/h.

Länet är väl försörjt med järnvägsförbindelser. På järnvägslinjerna genom länet transporteras avsevärda mängder farligt gods.

Västerås och Köping har stora insjöhamnar med en omfattande godstrafik, varav en stor mängd är farligt gods¹². Det rör sig framförallt om ämnen i klass 5 enligt ADR-klassificeringen¹³. Totalt passerar ca 90 000 ton farligt gods Västerås och Köpings hamnar. Därutöver transporteras ytterligare farligt gods till OKQ8:s anläggning i Västerås.

Västerås Flygplats har både reguljär, charter, frakt och privat trafik och hade 161 925 passagerare 2013. Flygplatsen var då Sveriges 18:e största flygplats av 46 med reguljärt trafik räknat i antal passagerare. Flygfrakten uppgick till 5 350 ton. Flygplatsen är Sveriges 5:e största fraktflygplats efter Arlanda, Landvetter, Sturup och Örebro.

Västerås stad utgör centrum för detaljhandels varudistribution i Mellansverige.

Länets största sjö är Mälaren som också utgör dricksvattentäkt för ca två miljoner människor i Stockholm – Mälarenregionen samtidigt som den är en viktig transportled för godstrafik. Mälaren är i vissa delar riksintresse för friluftsliv och naturvård. Avrinningsområdet för Mälaren är stort och därför föreligger viss risk för höga flöden och översvämningar. Bristen i förmågan att avbörda Mälaren är ytterligare en dimension i problematiken.

I länet finns 12 SEVESO¹⁴-anläggningar och 25 s.k. farliga verksamheter¹⁵. Dessutom finns en av Sveriges kärntekniska anläggningar i Västerås – Westinghouse Electric Sweden AB, som tillverkar bränsleelement till kärnkraftverk. Dåvarande SSI har klassat anläggningen att tillhöra hotkategori II. Beroende på vilken hotkategori en kärnteknisk anläggning har placerats i ställs olika krav på den beredskap som ska finnas i och omkring anläggningen. I hotkategori II är ägaren ansvarig för planeringen inom anläggningen medan länsstyrelsen har ansvar för att vidta skyddsåtgärder för allmänheten.

¹⁰ Räta Linjen är benämningen på vägen mellan Norrköping och Gävle, vilken sedan april 2006 benämns som riksväg 56.

¹¹ Källa: <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Farligt-gods/Flodesstatistik/Vag/>

¹² Under 2013 hanterades ca 66 500 ton farligt gods i Köpings hamn och 23 652 ton i Västerås hamn. (Källa: Mälarenhamnar AB)

¹³ För mer info se <https://www.msb.se/sv/Forebyggande/Farligt-gods/>

¹⁴ Anläggningar som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

¹⁵ Anläggningar som omfattas av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor 2 kap 4 §.

Under 2013 gjordes 38 961 brottsanmälningar till polismyndigheten i Västmanland. Det är en ökning med 2 978 jämfört med året innan. Länet är indelat i fyra närpolisområden: Västerås, Sala, Västra Mälardalen samt Fagersta. I länet finns åtta polishus.

*Samverkan under skogsbranden. Försvarsmakten, länsstyrelsen, räddningsledaren, Polismyndigheten och Västerås Stad.
Foto: Kjell Gustavsson*

3 Övergripande beskrivning av arbetsprocess och metod

Länsstyrelsens övergripande risk och sårbarhetsanalys bygger på en sammanställning av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen har analyserat och bearbetat materialet samt gjort helhetsbedömningar innan den sammanställts.

Under våren 2014 påbörjades arbetet med risk- och sårbarhetsanalys med hjälp av FORSA-modellen. Detta arbete kommer att fortsätta under 2014-2015.

Kommunerna och Västmanlands läns landstings rapportering till länsstyrelsen följer i stort Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift MSBFS 2010:6 och besvarar punkterna¹⁶;

”1. Ändrade förutsättningar som påverkar riskbilden eller de förmågebedömningar som gjorts enligt 6 eller 7§.

2. Genomförda och planerade åtgärder som påverkar riskbilden eller de förmågebedömningar som gjorts enligt 6 eller 7§.

3. Resultatet av genomförd uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser.”

Hur kommunerna valt att rapportera till länsstyrelsen skiljer sig åt vilket medför att sammanställningen innehåller en naturlig osäkerhet då materialet till viss del måste tolkas.

De risker som legat till grund för kommunerna är inte gemensamma utan skiljer sig åt i styrka, omfattning och utbredning. Kommunerna har valt att fokusera på de hot/ risker som de bedömt som mest allvarliga och som de är mest sårbara inför. Skalan att bedöma sannolikhet och konsekvenser har inte varit ensad utan varje kommun har valt sin egen bedömningsskala och vissa har valt att dela upp konsekvenserna för exempelvis liv, egendom, miljö och produktion¹⁷.

Länsstyrelsen har av denna anledning valt att inte göra någon sammanställning av sannolikhet och konsekvens. Även benämningen av riskerna skiljer sig åt och därför har länsstyrelsen i år valt att utgå från de benämningar som MSB tagit fram i den nationella riskidentifieringen¹⁸.

Länsstyrelsen har valt att redogöra för länets förmåga gällande 25 risker. Länsstyrelsen har vidare använt samma begrepp, som MSB, gällande bedömd

¹⁶ MSBFS 2010:6 8§

¹⁷ För exakta beskrivningar av vilken metod och vilka bedömningsskalor som använts hänvisas till kommunernas resp analyser, LST:s d.n.r 451-5128-2012

¹⁸Källa: Risker och förmågor 2012, publ. nr MSB545

förmåga. Förmågan har bedömts på nivåerna god, god med viss brist, bristfällig, ingen uppgift eller inte tillämplig. Länsstyrelsen har även markerat då underlag finns men ej varit tillräckligt för bedömning. Det kan exempelvis röra sig om att ett fåtal av kommunerna eller landstinget analyserat risken men att majoriteten av aktörerna ej gjort analys av specifik risk.

Följande bedömningsnivåer har använts vid samlad bedömning av krishanteringsförmågan och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar:

Nivå	Beskrivning av förmåga
1	Förmågan är god
2	Förmågan är i huvudsak god, men har vissa brister
3	Det finns en förmåga, men den är bristfällig
4	Det finns ingen eller mycket bristfällig förmåga

Årets förmågebedömning har tagits fram genom olika processer. De delar som gäller myndighetens egen förmåga har länsstyrelsens funktion för samhällsskydd och beredskap sammanställt.

Kommunerna och landstinget har gemensamt tagit fram övriga uppgifter till förmågebedömningen. Detta arbete gjordes i form av en workshop under våren 2014.

De delar som beskriver länets generella förmåga bygger på de uppgifter som kommuner och landstinget lämnat i årsuppföljning samt i förmågebedömning för 2013 samt på länsstyrelsens kunskap om kommunerna.

Kommunerna och landstinget har på initiativ av Länsstyrelsen påbörjat en process med att värdera tidigare identifierade risker utifrån ett klimatperspektiv samt att markera på kartor med hjälp av GIS var berörda samhällsviktiga verksamheter är lokaliserade. Detta arbete har visat sig kräva mer stöd och vägledning från Länsstyrelsen än vad som först antogs. Av den anledningen har därför en förfrågan gått ut till kommunernas beredskapssamordnare om intresse för kompetenssatsning på området i regi av Länsstyrelsen. Det är Länsstyrelsens ambition att arbetet med klimatperspektiv i risk- och sårbarhetsanalysen ska pågå ett antal år framöver och att detta sedan ska leda till att klimatperspektivet kommer att ses som en naturlig del av risk- och sårbarhetsanalysen. Länsstyrelsen Västmanland har uppdragit åt SMHI att ta fram en klimatanalys för länet¹⁹ och åt SGI att ta fram en översiktlig sårbarhetsanalys med fokus på naturolyckor för Västmanlands län. Länsstyrelsen har dessutom låtit genomföra en fördjupad översvänningskartering av Arbogaån i anslutning till Arboga tätort. Med

¹⁹ Rapport Nr 2012-10 Klimatanalys för Västmanlands län

utgångspunkt från denna har ett heldagsseminarium hållits på plats med genomgång och diskussion kring resultaten – även på principiell nivå då till exempel ansvarsfrågor väckts.

Under hösten 2014 har två möten kring ras, skred och översvämning genomförts i samverkan mellan kommunerna och övriga aktörer i länets älvsamordningsgrupp.

Arbetet med identifiering av samhällsviktig verksamhet, som är lokaliserade på platser där risk för ras, skred eller översvämning föreligger, pågår och beräknades slutföras under 2014 eller tidigt 2015.

4 Övergripande beskrivning av identifierad samhällsviktig verksamhet inom länsstyrelsens ansvarsområde

4.1 Samhällsviktig verksamhet

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ingår att identifiera sådan verksamhet som är nödvändig för att samhället ska fungera. Här görs skillnad på verksamhet som är samhällsviktig ur ett allmänt perspektiv och sådan verksamhet som är samhällsviktig ur ett krisberedskapsperspektiv. Det som kännetecknar det sistnämnda är de verksamheter som uppfyller det ena eller båda av följande villkor:

- Ett bortfall eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad allvarlig kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

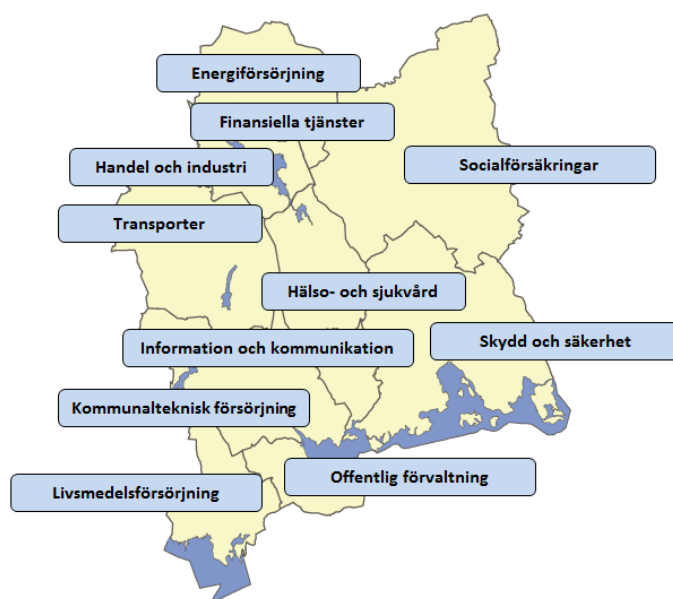
De samhällssektorer inom vilka samhällsviktig verksamhet bedrivs beskrivs övergripande nedan. Dessa gäller generellt för de flesta kommuner i länet.

Samhällssektorer	Samhällsviktig verksamhet
Energiförsörjning	Produktion och distribution av el, fjärrvärme, fossila bränslen och drivmedel.
Finansiella tjänster	Betalningsförmedling, tillgång på kontanter, privata försäkringstjänster och värdepappershandel.
Handel och industri	Detaljhandel, IT-drift och IT-service, bygg- och entreprenadverksamhet, bevaknings- och säkerhetsverksamhet samt tillverkningsindustri.
Hälsa- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukhus, primärvård, psykiatri, läkemedelsförsörjning, smittskydd samt omsorg av barn, funktionshindrade samt äldre.
Information och kommunikation	Teletjänster, Internet, radio- och TV-utsändningar, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar samt radio och TV.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, hantering av avlopp, renhållning, samlingsplatser, sophantering samt väghållning.
Livsmedel	Jordbruk samt tillverkning, distribution och kontroll av livsmedel.

Offentlig förvaltning - ledningsfunktionen - stödfunktioner - tjänsteproduktion	Regional ledning och lokal ledning, tillsyns- och tillståndsverksamhet, expert- och analysverksamhet, indikerings- och laboratorieverksamhet, utbildningstjänster samt begravningsverksamhet.
Skydd och säkerhet	Räddningstjänst, polis, domstolar, kriminalvård och SOS Alarm samt tullkontroll
Socialförsäkringar	Försäkringskassan
Transporter	Väg-, järnväg, sjö- och flygtransporter samt förvaltning av transportstruktur.

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen, pandemisk influensa som gjordes under 2009, uppdaterade länsstyrelsen den kartläggning av länets samhällsviktiga verksamheter som fanns sedan tidigare.

Utifrån arbetet 2011 med Styrel har samhällsviktiga verksamheter identifierats på detaljnivå. Den sammanställning över verksamheter som kommunerna har identifierat i och med Styrel är belagd med sekretess enligt (OSL 2009:400) 15 kap 2 §.

4.1.1 Länsstyrelsen

Myndighetens verksamhet räknas som samhällsviktig ur ett krisberedskapsperspektiv i de fall där myndigheten har specifika uppgifter eller befogenheter som verkar förebyggande för uppkomsten av olika större kriser i samhället. Exempel på sådana uppgifter och befogenheter är utfärdandet av föreskrifter eller utövandet av tillsyn. Länsstyrelsens tillsyn av exempelvis SEVESO-anläggningar, miljöfarlig verksamhet och räddningstjänster faller under

denna beskrivning. Även ledningsfunktionen samt TiB-, val-, lön-, djurskydd- samt diariefunktionen räknas som samhällsviktiga verksamheter på myndigheten. Efter skogsbranden har Länsstyrelsen gjort bedömningen att även informations- och GIS-funktionen är samhällsviktig verksamhet på Länsstyrelsen i Västmanland.

Foto: Länsstyrelsen Västmanland

5 Identifierade och värderade hot, risker och sårbarheter samt kritiska beroenden inom länsstyrelsens ansvarsområde

Efter närmare granskning av det material som länets aktörer har rapporterat in med avseende på frågeställningarna som framgår av MSBFS 2010:6 samt efter kommun och landstingsuppföljning under hösten 2012, är det tydligt att samtliga aktörer framgångsrikt arbetat med att förbättra krisberedskapen i länet. Här nedan redovisas de förändringar som genomförts under året samt länsstyrelsens bedömning av förmågan utifrån de bedömningsnivåer som anges i MSBFS 2010:7. Ifall en risk inte har bedömts utifrån bedömningsnivåerna anser länsstyrelsen att risken inte är tillräckligt utredd för att kunna ge ett rättvist svar.

5.1 Smitta

5.1 a Pandemi

Av 2011 års inlämnade risk- och sårbarhetsanalys framgår att krishanteringsförmågan anses **god** utifrån erfarenheterna från arbetet med pandemin 2009 och 2010. Eftersom inget ytterligare arbete har genomförts under 2014 anser länsstyrelsen att förmågan från 2011 kvarstår.

5.1 b Epizooti

Länsstyrelsen har enligt Länsstyrelseinstruktionen 4 § 3 p ansvar att leda och samordna åtgärder mot allvarliga smittsamma djursjukdomar (epizooti) och i förekommande fall risk för smittspridning av motsvarande karaktär mellan människa och djur (zoonos).

Epizootier, till exempel blåtunga samt mul- och klövsjuka, kan få stora konsekvenser för djur och djurhållning.

I arbetet med förebyggande och hantering av epizootier kan Länsstyrelsen samarbeta med smittskyddsläkare, Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, fältverksamma veterinärer och länets kommuner.

Länet har en aktuell epizootiplan.

Länsstyrelsen gör bedömningen att förmågan är **god**.

5.2 Kärnkraftolycka

Riskerna med kärnkraftsolycka beskrevs i 2010 års förmågebedömning. Av 2011 års förmågebedömning framgick att krishanteringsförmågan bedömdes som god med viss brist och förmågan i samhällsviktig verksamhet att motstå störningen bedömdes som bristfällig.

Brister och problemområden i de delar som redan identifierats i 2011 års förmågebedömning har omhändertagits i övning OMFALL på så sätt att själva huvudsyftet med övning OMFALL har varit att mäta den gemensamma förmågan att hantera och leda en kärnteknisk olycka. Det som därav framkommit avseende brister och problemområden redovisas särskilt i slutrapporten för övning OMFALL. Målsättningen är att gemensamt hantera och åtgärda brister och problemområden som är gemensamma problem. Målsättningen är också att varje enskild organisation hanterar de brister och problemområden som är specifika för varje organisation. Även detta redovisas i slutrapporten.

Länsstyrelsens beredskapsplan för hantering av olycka på Westinghouse kommer att uppdateras och delar av de föreslagna åtgärderna har redan implementerats i respektive verksamhet.

Länsstyrelsen bedömer länets totala krishanteringsförmåga gällande olyckor med nukleära och radiologiska ämnen. Förmågan bedöms som **i huvudsak god, men har vissa brister**. Länets förmåga har höjts som en följd av åtgärder som gjorts i samband med övning Omfall.

5.3 Störningar i transporter

Underlag för bedömning saknas.

5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer

Samtliga kommuner i länet är anslutna till RAKEL. Risker med störningar i elektroniska kommunikationer har därför minskat. Tillgången till RAKEL medför också att möjligheten för kommunledningarna att samverka kring en störning ökat väsentligt.

Flera av länets kommuner har upphandlat gemensamma lösningar gällande telefoni. Det medför ökad driftsäkerhet genom att växelfunktioner, med möjlighet till överbelastning, finns i flera kommuner. Detta bidrar till möjlighet att samverka kring en eventuell störning i elektriska kommunikationer. Länsstyrelsen noterar även att Landstinget Västmanland är väl införstådda med riskerna med brister i elektroniska kommunikationer och att landstinget arbetar aktivt med dessa frågor.

I tidigare analyser framgick att förmågan att hantera el/tele eller IT-avbrott i länet ansågs vara i huvudsak god men har vissa brister samt att det fanns ett antal brister som måste åtgärdas innan förmågan kan anses vara god.

Erfarenheterna efter skogsbranden pekar på att RAKEL inte på ett fullgott sätt bidrar till att öka förmågan. Framförallt är nationell samverkan problematisk gällande RAKEL då aktörerna nationellt inte har programmeringsunderlag som främjar nationell samverkan. **Förmågan bedöms därför som i huvudsak god, men har vissa brister.**

5.5 Störningar i elförsörjningen

I risk- och sårbarhetsanalysen för Västmanlands län 2011 framgår att länsstyrelsen anser att det som avgör konsekvensernas storlek beror på hur länge elavbrottet består. Reservkraftsläget har förbättrats i länet, men i ett längre perspektiv skulle den fortfarande vara otillräcklig. Bränsletillgången är, såsom noterats de senaste två åren, fortsatt avgörande för konsekvenserna. Länet är, och förväntas vara under en längre tid, starkt beroende av bränsletillgången.

Flera av länets kommuner har gjort större åtgärder för att ytterligare öka förmågan att hantera ett elbortfall. I Köping, Arboga och Kungsör har ett antal äldre nätstationer bytts ut. I flera kommuner har luftledningars ersatts med jordkablar. Arbetet med att lägga jordkabel fortgår även under 2014.

Länsstyrelsen bedömning är att åtgärderna som vidtagits i länet påverkar riskbilden i viss utsträckning. Utökad reservkraft och förbättrad driftsäkerhet genom förnyelse och ombyggnad av mottagningsstation och markläggning av kabel. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med Styrel har bidragit till den ökade förmågan. I samband med Styrel analyserade kommunerna samhällsviktig verksamhet. Länets beroende av bränsle för drift av reservkraftverk och att störningar i energiförsörjningen kan få stora konsekvenser för samhället vilket medför att Länsstyrelsen i Västmanland bedömer att **förmågan är i huvudsak god med viss brist.**

5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen

Det är tydligt att kommunerna ser allvarligt på frågor som rör drivmedelsförsörjning och att arbete pågår. Dock kvarstår svårigheter med bränsleplanering. Även avtalsskrivandet med näringslivet om prioritering av bränsle behöver utredas ytterligare.

Störningar i drivmedelsförsörjningen bör ses som ett nationellt problem och inte enbart ett regionalt. Risken med störningar i drivmedelsförsörjningen är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.7 Stöld av/oriktig information

Risken med stöld av/oriktig information är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.8 Dammbrott

I Sala kommun är dammsystemet i gruvan föremål för en särskild översyn. Kommunen arbetar med att ta fram ett samlat förslag med tekniska åtgärder, en tidsplan och kostnadskalkyl för att säkra dammvallarna i gruvans vattensystem norr om Sala för att minimera risken för dammbrott. Med två undantag är de

kraftverksdammar som finns i länet av mindre storlek och återfinns i RIDAS klass 3. Konsekvenserna av ett eventuellt dammbrott får anses som små. Samtliga dammar har en aktuell beredskapsplan. Förmågan att hantera dammbrott är inte utredd men är ett önskemål från Älvsamordningsgruppen att fördjupa sig i. Sala kommun har deltagit i dammbrottsplanering i Dalälven. Arbetet har hållits samman av Länsstyrelsen Dalarna. Materielet är delvis sekretessbelagt. Eftersom konsekvenserna av ett dammbrott i Västmanland anses små samt att samtliga dammar har aktuell beredskapsplan bedöms förmågan vara **god med viss brist**. Bristerna består mestadels av att kännedomen om beredskapsplanerna är liten hos övriga aktörer i länet.

5.9 Naturhändelser

5.9 a Isstorm

Scenariot isstorm har under flera år analyserats på olika nivåer i länet. Risken har många likheter med storm även om konsekvenserna bedöms bli allvarigare och mer långvariga.

Trots tidigare arbeten finns inget underlag som kan anses vara tillräckligt för att bedöma hela länets förmåga. **Underlag för bedömning saknas.**

5.9 b Solstorm

Risken med solstorm har endast kommenterats av två kommuner. Konsekvenserna förväntas blir likvärdiga med risken för störningar i elförsörjningen men även för elektroniska kommunikationer. Länsstyrelsens bedömning är att det i första hand bör vara en fråga för länets el- och teleleverantörer att lösa problemet ifall det uppstår. Länets förmåga att hantera situationen beror på dess varaktighet och förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet med hjälp av reservkraft. **Underlag finns men är otillräckligt för att göra en regional bedömning.**

5.9 c Skogsbrand

Torsdagen den 31/7 utbröt en skogsbrand i Surahammars kommun. Branden spred sig snart och berörde inom några dygn fyra av länets kommuner, Surahammar, Sala, Fagersta och Norberg. Röken märktes över stora delar av Mellansverige och västra Finland.

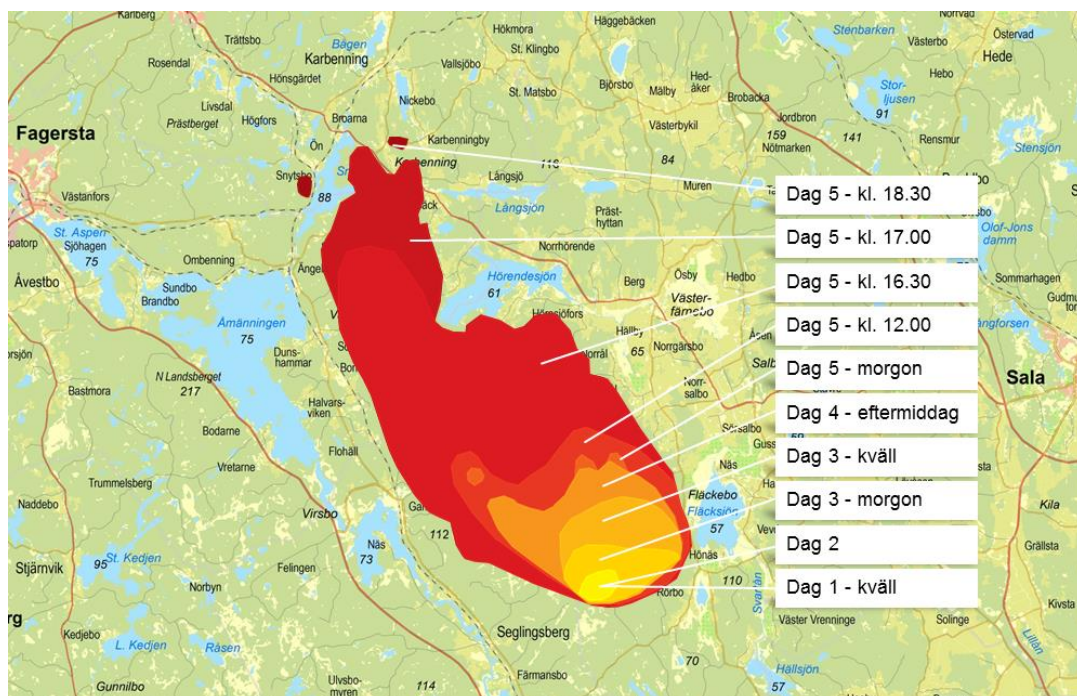
Den 4 och 5 augusti 2014 var mycket varma dagar med temperaturer runt 30 °C och branden spred sig snabbt vidare.

På morgonen den 5 augusti, den sjätte branddagen, sträckte sig brandområdet över en yta som omfattade den skogiga åsen öster om Kolbäcksåns dalgång, avgränsat sydost av länsväg 685 mellan Ramnäs och Fläcksjön och i nordväst av sjön Snyten. I den starka vinden tog sig branden punktvis över till norra sida av Snyten

vid Snytsbo, vid Broarna och över länsvägen mellan Norberg och Sala nära Karbennings kyrka.

Den vidsträckta spridningen berodde på att marken var extremt torr efter värmebölja och torka samt på hårda vindar som på femte dagen först drog mot nordost, och sedan under natten mot nordväst. Den hårda vinden fick elden att sprida sig över långa sträckor. Elden har hoppat över naturliga begränsningslinjer.

Brandbekämpningen försvårades av att marken är svårtillgänglig, och rökutvecklingen störde sikten. Ett väderomslag den 6 augusti 2014 med molnighet och regnskurar skymde sikten ytterligare för de nyanlända släckningsflygplanen, så att dessa kunde lyfta först sent på eftermiddagen.

Brandens spridning

Branden har gått djup med spridning ner i jorden, och branden beräknades fortsätta under markytan i flera månader. Förutom den krypande branden vid jorden, blossade tiotals meter höga eldpelare upp flera månader efter det att räddningstjänst avslutats.

Fram till kl. 10.15 den 5 augusti hanterades branden av de kommunala räddningstjänsterna. Därefter tog länsstyrelsen över räddningstjänstansvaret.

Det är den största skogsbranden i Sverige sedan åtminstone 1950-talet och kanske betydligt längre än så med 13 800 hektar drabbad skog och ungefär 25 nedbrunna eller brandskadade byggnader.

Stora resurser från länet, övriga Sverige men även internationella resurser användes under insatsarbetet. Krishanteringsnätverket U-Sam nyttjades under hela händelsen.

Räddningsinsatsen avslutades officiellt den 11 september. Därefter har en särskild krishanteringsorganisation på länsstyrelsen, tillsammans med övriga berörda aktörer i länet, hanterat konsekvenserna av branden.

Flera utredningar och utvärderingar görs kring händelsen. Bedömning av förmåga kan inte göras innan dessa har genomförts. **Bedömning pågår.**

5.9 d Värmebölja

Risken har endast blivit ytligt berörd av länets kommuner och landsting. Hallstahammars och Surahammars kommun har genomfört ett gemensamt krishanteringsråd där temat var Värmebölja. Två av syftena med krishanteringsrådet var att identifiera brister i förmågan att hantera värmebölja samt att identifiera samverkansbehov mellan kommunerna. Under 2013 utarbetade SMHI en möjlighet för kommunerna att få varning om värmebölja. Samtliga kommuner har framtagit rutiner för hur en sådan varning ska nå kommunerna.

En av de främsta riskerna med värmebölja är hemtjänst som sköts av externa aktörer och hur vattenförsörjningen till äldre eller sjuka genom dessa ska genomföras på ett tillfredsställande sätt. Länsstyrelsen bedömer att förmågan att hantera värmebölja är **i huvudsak god, men har vissa brister.**

5.9 e Storm

Risken med storm bedömdes inte i förra årets analys. Konsekvenserna av en storm resulterar till stor del i störningar i transporter, elektroniska kommunikationer, elförsörjning och störningar i kommunalteknisk förvaltning.

Eventuella konsekvenser av storm behandlas i flertalet av kommunernas RSA. Länsstyrelsen gör en bedömning att förmågan att hantera konsekvenserna är **i huvudsak god, men att den har vissa brister.**

5.9 f Översvämning av vattendrag

Den klimatanalys som SMHI har utfört för Västmanlands län²⁰ och som sträcker sig fram till år 2100 visar en successiv ökning av årsmedeltemperaturen där temperaturuppgången är mest framträdande för vintern. Det framgår även att årsmedelnederbörden ökar med ca 20 % till seklets slut och att den tydligaste nederbördsökningen förväntas ske under vintern. Bedömningen är att kraftiga regn beräknas öka och att vattenföringens variation under året förändras mot högre höst-vinterflöde och lägre vårfloed. Dessutom förväntas lågvattenperioden

²⁰ Rapport Nr 2012-10 Klimatanalys för Västmanlands län

bli längre och med lägre flöden. När det gäller 100-års-flöden så förväntas detta minska något för Arbogaån, Hedströmmen, Kolbäcksån, Sagån och Köpingsån i jämförelse med referensperioden 1964-1992. Svartåns 100-årsflöde ser dock ut att bli i stort sett oförändrat under stora delar av seklet.

Länets kommuner och landstinget är väl medvetna om riskerna med översvämning och det är tydligt att mycket görs. Särskilt viktiga åtgärder som genomförts är kartering av Arbogaån samt förstärkning av delar av Arbogaån. I Arboga har även åtgärder gjorts för att förbättra flödet under Kapellbron. I förra årets risk- och sårbarhetsanalys för Västmanlands län framgick att förmågan att hantera en översvämning är i huvudsak god utifrån organisatoriska förutsättningar. Det fastställdes även att en översvämning inte kommer att gå obemärkt förbi men att hanteringen dock kan underlättas tack vare upparbetade nätverk. De fysiska förutsättningarna att hantera en översvämning bedömdes dock vara bristfällig. Länsstyrelsens bedömning är att förmågan från föregående år kvarstår, trots de förbättringar som gjorts. Förmågan bedöms vara **i huvudsak god, men har vissa brister**.

5.9 g Ras och skred

I länet är det främst Arbogas, Köpings och Hallstahammars kommun som arbetar med och har en påtaglig ras och skredrisk. Under 2012 gjorde SGI, efter förfrågan från Köpings kommun, genomfört en översiktlig stabilitetskartering för området kring Köpingsån, Valstaån och Kölstaån. Karteringen visar på ett antal områden där stabiliteten bedöms vara otillfredsställande och rekommendationen från SGI är att kommunen går vidare med en mer detaljerad geoteknisk undersökning. Hallstahammars kommun rapporterade under 2012 in att det finns ett område med viss skredrisk vid Kolbäcksån som ligger i anslutning till en deponi som innehåller stora mängder farligt avfall.

Ett ras eller skred skulle ha viss inverkan för befolkningen, inte minst skulle informationsbehovet vara stort. Beroende på var ett skred eller ras inträffar finns risk för att samhällsfunktioner skadas.

Foto: Ras vid kyrkogård, Arboga kommun

Arboga kommun arbetar med att ta fram stabilitetskarteringar för delar av Arbogaån. Flera ras längs ån har skett under de senaste åren och vissa åtgärder har genomförts för att förstärka åkanten. Ytterligare åtgärder är under utredning.

Såsom förra året är det länsstyrelsens bedömning att länets förmåga att hantera ett ras och skred är **i huvudsak god, men har vissa brister.**

5.10 Social oro med våldsinslag

Det finns risk för att en ekonomisk kris medför ökad social oro och risk för instabilitet i länet såsom det gjort i många andra länder de senaste åren. Länsstyrelsen har inte fått in tillräckligt med underlag för att göra en bedömning av länets förmåga att hantera ett hot av detta slag.

Under 2014 kommer social oro vara ett prioriterat område inom U-Sam.

Länsstyrelsen har tillsammans med övriga aktörer i U-Sam kommit fram till arbetsformer kring social oro som ska resultera i att social oro/sociala risker finns med i alla kommuners samt länets risk- och sårbarhetsanalyser i framtiden.

Eftersom varken kommunerna eller landstinget har valt att i större utsträckning analysera risker under rubriken social oro ingår här istället det som har analyserats gällande våld i publika miljöer.

Länsstyrelsens bedömning är att **det finns en viss förmåga, men den är bristfällig.**

5.11 Skolskjutning

Skolskjutning finns med som en del i 2014-års arbete med social oro.

Västerås Stad har tidigare tagit fram en film som använts för utbildning av pedagogisk personal gällande skolskjutning. Flera andra kommuner i länet har under 2013 använt filmen i utbildningssyfte.

Risken med skolskjutning är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

5.12 Terrorhandling

Det som är avgörande för förmågan är som vanligt konsekvensernas omfattning.

Terrorhandling finns med som en aspekt i 2014-års arbete med social oro.

Underlag för bedömning saknas.

5.13 Förorenat vatten – kemiska ämnen

Konsekvenserna av ett oljeutsläpp blir störst om det inträffar i Mälaren eller i ett vattendrag som medför oljespridning i Mälaren. Särskilt berörda kommuner som ligger vid Mälaren är; Arboga, Kungsör, Köping, Västerås och Hallstahammar.

Kommunerna i Södermanland och Västmanland som har Mälarkust har fortsatt med arbetet kring oljeskyddsplanering i Mälaren och kommunala planer för detta beräknas antas sent 2014. Arbetet görs till viss del gemensamt för att ha samma struktur och upplägg på planerna för att det vid en skarp händelse ska vara enklare för alla inblandade. Länsstyrelsen i Västmanland ska hålla ihop en länsgemensam plan mellan fyra län för att få till samverkansdelar, ledning, samband och information. Den digitala miljöatlasen för Mälaren ska revideras men formerna för hur detta ska gå till är i skrivande stund oklart.

Förutom utsläppets storlek är det som avgör konsekvenserna storleken på resurserna som kan sättas in och uthålligheten hos dessa.

Köpings kommun har lyft frågan om transport av farligt gods med ansvariga myndigheter. Målsättningen är att E18 mellan Köping och Västjädra trafikplats i Västerås ska byggas om till motorväg.

Då ombyggnaden av E 18 inte finns med i kommande planprogramperiod, 2015-2024 så kommer de kommunala alternativen för nästa 10-15 års period av omledningstrafik att ses över. Länsstyrelserna i Sverige rekommenderar att farligt godstransporterna följer vissa leder. En kartläggning från Räddningsverket²¹ visar att E 18 mellan Västerås och Köping är den väg i Sverige som flödet av farligt gods är som störst.

I länet pågår ett arbete med vägledning av farligt godsleder och att skapa uppställningsplatser för farligt gods. Länsstyrelsen ansåg 2011 att en bedömning av förmågan att hantera en farligt gods-olycka är svår att svara på. Det som är avgörande är hur stor olyckan blir.

Foto: Västra Mälardalens Kommunalförbund

Det är tydligt att kommunerna ser allvarligt på frågor som rör dricksvattenförsörjning och att arbete pågår. Ett antal kommuner har antagit nödvattenplan, vilket förbättrar möjligheten att hantera ett längre vattenavbrott.

²¹ Räddningsverket, Kartläggning av farligt godstransporter, 2006

Länsstyrelsen gör bedömningen att krishanteringsförmågan är **i huvudsak god, men har vissa brister** på grund av att specifik planering och verktyg för att hantera en oljeolycka saknas.

5.14 Förorenat dricksvatten – biologisk kontaminering

Ingen separat analys av biologisk kontaminering har genomförts. Se ovanstående analys angående förorenat dricksvatten på grund av kemiskt utsläpp.

Innehållet i kommunernas nödvattenplaner skiljer sig inte i stort beroende på om dricksvattnet förorenats av kemikalier eller utsatts för biologisk kontaminering. Stora delar av analysen av kemisk förorening gäller även vid biologisk kontaminering.

Se förra årets förmågebedömning för vidare information kring dricksvattenförsörjning.

Det finns ett nätverk där länets vattenproducenter ingår.

Förmågan att samverka är god. Beroende på hur stor del av länets vattentillgång som förorenats anses förmågan vara **i huvudsak god, men har vissa brister**.

5.15 Brand i särskilda objekt

Västmanlands län har många kulturbyggnader med stort historiskt, kulturellt och ekonomiskt värde. Flera stadsmiljöer, bland annat Arboga och Sala består till stor del av träbebyggelse. Utöver dessa kulturmiljöer finns i länet 13

Sevesoanläggningar som räknas som riskobjekt gällande brand.

Beroende på vilken typ av byggnad som drabbas kan konsekvenserna bli stora.

Räddningstjänstens förmåga att hantera en brand i byggnad bedöms såsom förra året vara **god**.

5.16 Fartygskollision

Till viss del hanteras risken med fartygskollision inom oljeskyddsprojektet som beräknas slutföras under 2014.

Risken med fartygskollision är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas**.

5.17 Störningar i livsmedelsförsörjningen

Det är tydligt att kommunerna ser allvarligt på frågor som rör livsmedelsförsörjningen vilket förbättrar möjligheten att hantera störningar. Några av länets kommuner har analyserat störningar i livsmedelsförsörjningen. Risken bör även ses som ett nationellt problem.

Länsstyrelsens bedömning är att det finns en **viss förmåga men att den är bristfällig**.

5.18 Kemikaliespridning via bomb

Risken med kemikaliespridning via bomb är en ny risk i nationella risk- och förmågebedömningen. Risken har därför inte analyserats. **Underlag för bedömning saknas.**

Tabell 2 Länets identifierade risker och bedömd förmåga.

RISK		FÖRMÅGA	UTVECKL.
5.1 Smitta	5.1 a Pandemi	God	
	5.1 b Epizooti	God	
5.2 Kärnkraftsolycka		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.3 Störningar i transporter		Underlag för bedömning saknas	
5.4 Störningar i elektroniska kommunikationer		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.5 Störningar i elförsörjningen		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.6 Störningar i drivmedelsförsörjningen		Underlag för bedömning saknas	
5.7 Stöld av/oriktig information		Underlag för bedömning saknas	
5.8 Dammbrott		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.9 Naturhändelser	5.9 a Isstorm	Underlag för bedömning saknas	
	5.9 b Solstorm	Underlag finns, men är otillräckligt för bedömning	
	5.9 c Skogsbrand	Bedömning pågår	
	5.9 d Värmebölja	I huvudsak god, men har vissa brister	
	5.9 e Storm	I huvudsak god, men har vissa brister	
	5.9 f Översvämning av vattendrag	I huvudsak god, men har vissa brister	
	5.9 g Ras och skred	I huvudsak god, men har vissa brister	
5.10 Social oro med våldsinslag		Det finns viss förmåga, men den är bristfällig	
5.11 Skolskjutning		Underlag för bedömning saknas	
5.12 Terrorhandling		Underlag för bedömning saknas	
5.13 Förorenat dricksvatten - kemiskt utsläpp		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.14 Förorenat dricksvatten - biologisk kontaminering		I huvudsak god, men har vissa brister	
5.15 Brand i särskilda objekt		God	
5.16 Fartygskollision		Underlag för bedömning saknas	
5.17 Störningar i livsmedelsförsörjningen		Det finns en viss förmåga, men den är bristfällig	
5.18 Kemikaliespridning via bomb		Underlag för bedömning saknas	

6 Övergripande beskrivning av viktiga resurser som länsstyrelsen kan disponera för att motstå allvarliga kriser och hantera extraordinära händelser

I Köping finns en nationell resurs i form av en kemcontainer som kan användas vid utsläpp av farliga ämnen. Denna är dock inte specifikt knuten att användas i det geografiska området Västmanlands län.

I och med att kärnbränslefabriken Westinghouse är belägen i Västerås, finns viss mät- och saneringsutrustning som skulle kunna användas vid kärnteknisk olycka, eller vid händelse där intensifierade mätningar kring radiak skulle behöva göras. De har även expertkunskap inom området, vilket är en viktig resurs.

I övrigt finns ingen förrådshållning av något slag i Västmanlands län. När en stor händelse inträffar sammankallas U-Sams²² samverkansgrupp och det kommer vara i det forumet som samverkan kring behov och avrop av materiella och personella resurser kommer göras, både regionalt och nationellt. Om inte alla kommuner är drabbade kan de som inte är drabbade vara behjälpliga med personal och utrustning till de drabbade. Vad exakt som skulle behövas beror av händelse och går inte att beskriva övergripande.

Frivilligresurser under skogsbranden

²² I Västmanlands län finns ett avtal om samverkan för åtgärder vid krishantering, även kallat "U-Sam-avtalet". Avtalet syftar till att åstadkomma en effektiv samverkan vid krissituationer. Parterna i avtalet är samtliga kommuner i Västmanlands län, Landstinget Västmanland, Polismyndigheten, SOS Alarm AB Västmanland, Sveriges Radio Västmanland, Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, Mälardalens Brand och Räddningstjänstförbund, Västra Mälardalens kommunalförbund och Länsstyrelsen i Västmanlands län. Försvarsmakten är adjungerad i U-Sam.

Under skogsbranden sammanträdde U-Sam 1-3 gånger per dygn. I huvudsak var det chefer hos de olika aktörerna i U-Sam som samverkade. Framför allt var syftet med U-Sam-mötena att dela information och lägesbild samt att identifiera samverkansbehov.

Under branden nyttjades resurser från 69 olika räddningstjänster, Försvarsmakten samt resurser från ett stort antal andra privata och offentliga aktörer.

I länsstyrelsens organisation finns en rad expertkompetenser som kan knytas till den egna krishanteringsorganisationen eller till länets samlade krishantering om så skulle behövas. Det är exempelvis veterinärkompetens för epizooti/pandemifrågor, juridisk kompetens, miljökompetens vid utsläpp av olika ämnen, GIS-kompetens, dricksvattenkompetens, vattenkompetens ur biologisk synvinkel och ur översvämnings/ samordningsperspektiv i och med att Länsstyrelsen i Västmanland tillika är Vattenmyndighet.

*Försvarsmakten bidrog med stora mängder resurser under skogsbranden.
Foto: Kjell Gustavsson*

MSB har förstärkningsresurser inom olika områden som kan användas när länsstyrelsens egna resurser inte räcker till. MSB har förstärkningsresurser för:

- Skogsbrand
- Översvämning
- Oljeutsläpp
- Kemikalieolyckor

Förstärkningsresurserna består främst av utrustning men inom vissa områden också personal som stöttar vid insatsen.²³

²³ MSB:s förstärkningsresurser – Ett stöd när regionens egna resurser inte räcker till

7 Bedömning av förmågan inom Länsstyrelsens ansvarsområde att motstå och hantera identifierade hot och risker

7.1 Länsstyrelsens interna förmåga

Länsstyrelsens krishanteringsorganisation genomgick en omstrukturering under våren 2014.

Skogsbranden har på ett omfattande sätt testat Länsstyrelsens krishanteringsförmåga. Länsstyrelsen i Västmanlands bedömning är att en liten organisation har mycket svårt att hantera en händelse av den här storleken. Flertalet länsstyrelser från övriga landet deltog i arbetet. Även efter avslutande av insatsen kräver händelsen utökade resurser, såväl personellt, materiellt som ekonomiskt. Utredningar och utvärderingar genomförs under 2014-2015. Vad dessa kommer fram till redovisas i 2015-års risk- och sårbarhetsanalys.

Länsstyrelsens TiB samt funktionen för Samhällsskydd och beredskap bedriver dagligen omvärldsbevakning. Detta bidrar till möjligheten att snabbt upptäcka risker och hot.

*Länsstyrelsens samverkansstab under skogsbranden
Foto: Kjell Gustavsson*

7.2 Kommunerna och beredskapssamordnarna

Beredskapssamordnarna i kommunerna och landstinget träffas på initiativ av länsstyrelsen ca tre gånger/år. Man träffas även i andra sammanhang, t ex i arbetsgruppen för risk- och sårbarhetsanalyser och i Älvsamordningsgruppen. Sedan 2009 har också länsstyrelsen telefonkonferens med beredskapssamordnarna

en gång/mån. Effekten av telefonkonferenserna är att det kontinuerligt delas aktuell information mellan organisationerna och kan i ett tidigt skede förebygga och förhindra en hotande kris.

Länets beredskapssamordnare deltog i stor utsträckning under insatsen kring branden under tiden då arbetet utgick från Ramnäs.

7.3 U-Sam och regionalt krishanteringsråd

Sedan 2005 finns ett regionalt krishanterningsnätverk, U-Sam - Samverkansavtal i Västmanlands län. I U-Sam ingår länets samtliga kommuner, landstinget, Polismyndigheten, SOS Alarm, räddningstjänstförbunden och Sveriges Radio Västmanland. Försvarsmakten har adjungerats in i U-Sam sedan 2013.

Länsstyrelsen är sammankallande och innehar ordförandeskapet. En arbetsgrupp från avtalsparterna träffas minst fyra gånger per år för att diskutera samverkan och för att upprätta rutiner kring samverkan. Ett stormöte arrangeras en gång per år där de ingående organisationernas TiB/motsvarande träffas.

Huvudsyftet för U-Sam är att vara en plattform för samordning av insatser och av information till media och allmänheten samt för att upprätta en gemensam lägesbild vid inträffad händelse.

Till U-Sam finns även ett utökat krishanteringsråd där de verksamheter som utpekats som samhällsviktiga för länet ingår. Krishanteringsrådet träffas en gång per år.

7.4 Rakel

Rakel finns hos samtliga blåljusmyndigheter samt samtliga kommunledningar i länet. En handhavandebildning för kommunerna har genomförts. När det gäller elbranschen så har de större nätägarna i länet infört Rakel.

En regional sambandsanalys är under framtagande.

Rakel användes under skogsbranden. Resultatet av användandet kommer att framgå av den utvärdering som genomförs.

Klart är dock att flera aktörer under branden upplevde stora problem gällande samverkan genom Rakel.

7.5 Information och WIS

Ett regionalt krisinformatörsnätverk bildades 2009 på initiativ av länsstyrelsen. I nätverket deltar informatörer från respektive kommun i länet, samt representanter från landstinget, länsstyrelsen, polisen, Trafikverket, ett räddningsförbund och från Västmanlands kommuner och landsting (VKL). Syftet med nätverket är att utveckla en struktur för informationsdelning och lägesrapportering, vid behov kunna stödja och hjälpa varandra i en krissituation samt att bidra med kompetensutveckling för länets informatörer. Nätverket har hittills träffats ca sex gånger per år med varierande teman såsom juridik och etik, sociala medier, krisinformationsplaner, studiebesök på SOS, polisen, räddningstjänsten etc.

För närvarande, är förutom länsstyrelsen, alla kommuner i länet, räddningstjänstförbunden samt Polismyndigheten i Västmanlands län och Ambulanssjukvården i Västmanland, anslutna till WIS. WIS användes under skogsbranden. Framst vid delande av lägesbild och informationsunderlag.

7.6 Bedömning av länets förmåga

Utifrån ovan beskrivna parametrar i kapitlet samt redovisning i kapitel fem gör länsstyrelsen bedömningen att länets förmåga att hantera en extraordinär händelse är **i huvudsak god, men har vissa brister** (nivå 2). Ramar och planer finns i länet men alla risker och sårbarheter är inte analyserade eller övade. Även om länsstyrelsens bedömning av länets förmåga är densamma som 2013 har det skett en utveckling och förändring i länet till det bättre, men inte tillräcklig för att länsstyrelsen ska anse att länets förmåga är god (nivå 1). Brister som kvarstår är att alla samhällsviktiga verksamheter inte är övade. Det återstår även arbete med att utveckla risk- och sårbarhetsanalyserna. Kommunerna har kommit olika långt med att planera och vidta åtgärder utifrån identifiering av hot, risker och sårbarheter.

För specifik förmåga att hantera de risker som identifierats, se kap. 5.

8 Särskild förmågebedömning enligt förutsättningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beslutar

Särskild förmågebedömning 2014

Bedömningar

- A Myndighetens generella förmåga (oberoende av händelse)
- B Ansvarsområdets generella förmåga (oberoende av händelse)
- C Myndighetens förmåga vid skyfall
- D Ansvarsområdets förmåga vid skyfall

Kommentarer gällande den D

Länsstyrelsen i Västmanland genomförde en heldags workshop med syfte att svara på förmågebedömningen gällande pluviala översvämningar.

Inbjudna var länets kommuner inklusive beredskapssamordnare, kommunikatörer, miljö- och teknisk förvaltning, räddningstjänster och polisen. Svaren som redovisas är utifrån de fem grupper som arbetade med förmågebedömningen under dagen.

Bedömda delförmågor utifrån scenariot

Detta berör bedömningarna C och D.

Vår myndighet har för myndighetens del och för ansvarsområdets del bedömt följande delförmågor:

Krishanteringsförmåga och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå störningar

Endast förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå störningar (motivera nedan)

Anpassning av scenariot (Bilaga 1)

Detta berör bedömningarna C och D.

Anpassning av scenario: Frågor rörande flygplatsen har redigerats bort ur scenariot för förmågebedömningen då det ej har gjorts en förmågebedömning på flygplatsens förmåga.

A. Myndighetens generella förmåga

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och att samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till ledning, samverkan och information:

- En ny krishanteringsplan håller på att tas fram. Den gamla gäller tills den nya är antagen.
- Utbildnings- och övningsplan saknas för närvarande. En plan planeras att upprättas under 2015.
- Lokaler är utsedda och reservkraft finns till ledningsplatsen.
- På ledningsplatsen finns det tekniska system för kommunikation och skapandet av lägesbild.
- Länsstyrelsen har teknisk möjlighet att ordna en egen upplysningsfunktion vars uppgift är att serva allmänheten med information om den inträffade händelsen. Den interna informationen sker normalt via intranätet.
- I länet finns ett nätverk med krisinformatörer som kan tillhandahålla korrekt och ensad information till allmänheten.
- I länet finns det regionala krishanteringsrådet. Nätverket U-Sam och krisinformatörsnätverket träffas regelbundet och genomför samverkansövningar tillsammans.
- För länsövergripande samverkan finns ÖSAM, där åtta länsstyrelser ingår.
- Behovet av samverkan med andra aktörer är identifierat genom det regionala krishanteringsrådet där länets samhällsviktiga aktörer ingår. Identifiering har skett genom det regionala rådet men det finns utvecklingsarbete kvar, främst vad gäller privat/offentlig samverkan.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till informationssäkerhet:

LST IT, som levererar IT-system och telefoni till samtliga länsstyrelser anser att de har redundans och robusthet på den nivå som efterfrågas av länsstyrelserna via beställarstyrelsen.

- LST IT bedömer att de upprätthåller en god förmåga men någon riskanalys har inte genomförts. (Länsstyrelsen bedömer att det finns ett behov av ett förmågetest av LST IT utifrån länsstyrelsens behov samt en riskanalys.) Detta visade sig vara en korrekt bedömning efter arbetet med skogsbranden. Framför allt konstaterades behov av snabbare hantering av IT-ärenden såsom beställning av konton till externa medarbetare som utgör resursförstärkning vid händelser. Det finns även ett behov av fortbildning rörande krishantering av LST IT:s personal för att skapa en bättre förståelse för uppkomna behov. Även jourfunktion/beredskap är ett stort behov.
- Länsstyrelsen i Västmanland har en policy för Informationssäkerhet. Informationssäkerhetsinstruktioner är utarbetad men ej fastställd. Personal som har behov av säkerhetsklassning är kontrollerade. Rutin för när detta ska ske finns. (bl.a. i samband med nyanställning)
- LST IT säkerhetsklassar vissa medarbetare i klass 2.
- Ett fungerande radiosamband finns. Länsstyrelsen, "Blåljusmyndigheterna" samt kommunledningarna är anslutna till Rakelsystemet.
- Försvarets telenät (FTN) påverkas av ett elavbrott men i mindre omfattning. FTN är endast möjligt att använda som kommunikationsmedel mellan myndigheter.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns en utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till larm:

- Det finns en utbildad och övad tjänsteman i beredskap (TiB) som har jour 24/7 alla årets dagar.
- Larm provas varje måndag till TiB.
- TiB håller i månadsvisa omvärldsbevakningsmöten.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till omvärldsbevakning:

- Länsstyrelsens funktion för samhällsskydd och beredskap bedriver omvärldsbevakning i ordinarie verksamhet och kan varna tidigt vid allvarliga kriser.
- Länsstyrelsens TiB genomför omvärldsbevakning och TiB-rapport läggs ut i WIS.
- Första måndagen i varje månad genomförs ett omvärldsbevakningsmöte i U-Sam:s regi där samtliga parter inbjuds att delta, där möjlighet finns att dela information mellan aktörerna. Anteckningar från omvärldsbevakningsmöten läggs ut i WIS.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till materiella resurser:

- Länsstyrelsen har inte materiella resurser som kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka. Beroende på händelsens art och omfattning.
- Länsstyrelsen har förmåga att ta emot resurser från nationella förråd.
- Länsstyrelsen har i en skarp händelse tagit emot såväl externa materiella som personella resurser. Detta gäller både nationella och internationella resurser.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot extern personal som förstärkning.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till personella resurser:

- Länsstyrelsens krishanteringsorganisation har omorganiserats.
- Länsstyrelsens krishanteringsorganisation har använts skarpt under sommar/höst 2014.
- Länsstyrelsens verksamhet är bred och spänner över flertalet samhällssektorer. Det är därför möjligt att omfördela personal och att ta emot förstärkningsresurser.
- Beroendet av nyckelpersoner och uthålligheten kan vara avgörande för hur en kris kan hanteras.
- Mottagandet av personella resurser har genomförts i stor skala under och efter skogsbranden.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse.
- Genomförd övning.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens praktiska erfarenhet:

- Skogsbranden 2014

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende informationssäkerhet:

LST IT (Lst Västra Götaland), som levererar IT-system och telefoni till samtliga länsstyrelser anser att de har redundans och robusthet på den nivå som efterfrågas av länsstyrelserna via beställarstyrelsen.

LST IT bedömer att de upprätthåller en god förmåga men någon riskanalys har inte genomförts. (Länsstyrelsen bedömer att det finns ett behov av ett förmågetest av LST IT utifrån länsstyrelsens behov samt en riskanalys.)

- Länsstyrelsen i Västmanland har en policy för Informationssäkerhet.
- Informationssäkerhetsinstruktion är utarbetad men ej fastställd. Personal som har behov av säkerhetsklassning är kontrollerade. Rutin för när detta ska ske finns. (bl.a. i samband med nyanställning)
- LST säkerhetsklassar vissa medarbetare i klass 2. Ett fungerande radiosamband finns. Länsstyrelsen, "Blåljusmyndigheterna" samt kommunledningarna är anslutna till Rakelsystemet.
- Försvarets telenät (FTN) påverkas av ett elavbrott men i mindre omfattning. FTN är endast möjligt att använda som kommunikationsmedel mellan myndigheter.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur:

- Länsstyrelsen ansvarar inte för något som kan klassas som "samhällsviktig infrastruktur".

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende reservkraft:

- Reservkraft finns för ledningscentralen. Vissa andra delar av byggnaden har också tillgång till reservkraft.
- Länsstyrelsen Västmanland har två alternativa ledningsplatser, båda har reservkraft.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats:

- Flytt av verksamhet till annan plats är prövad.
- Länsstyrelsen har möjligheter till distansarbete. Sedan juni 2013 har alla medarbetare tjänstemobiler och flertalet har bärbara datorer. Om länsstyrelsens växel blir utslagen är vi delvis anträffbara om man känner till våra mobiltelefonnummer.
- Eftersom länsstyrelserna har en gemensam IT-drift finns möjlighet att temporärt flytta arbetsplatser och bedriva verksamhet från annan länsstyrelse. 010-numren har vid flera tillfällen varit utslagna.
- Av den verksamhet som länsstyrelsen bedriver skulle flera verksamheter kunna ligga nere under kortare period utan att det får konsekvenser för allmänheten.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.

- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende materiella resurser:

- Länsstyrelsen har inget behov av att lagerhålla materiella resurser utöver utrustning för att hantera kärnteknisk olycka. Enligt avtal hanteras den utrustningen av Westinghouse.
- Länsstyrelsen har tillgång till materiella resurser för hantering av epizooti i mycket begränsad omfattning.
- Länsstyrelsen har förmåga att ta emot resurser från nationella förråd.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende personella resurser:

- Länsstyrelsens krishanteringsorganisation har omorganiserats.
- Länsstyrelsens krishanteringsorganisation utbildas i stabsmetodik och kvalificerad ledning under våren 2015.
- Länsstyrelsens verksamhet är bred och spänner över flertalet samhällssektorer. Det är därför möjligt att omfördela personal och att ta emot förstärkningsresurser.
- Beroendet av nyckelpersoner och uthålligheten kan vara avgörande för hur en kris kan hanteras. Länsstyrelsen har inte övat eller testat att ta emot externa materiella resurser.
- Möjlighet att omfördela personal finns. I skarpt läge är det svårt eftersom det ofta är specialkompetenserna som efterfrågas. Skogsbranden visade att bl.a. GIS och information är mycket viktiga och svåra att bemanna under lång tid p.g.a. få resurser.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende samverkan:

- I Västmanlands län finns ett avtal om samverkan för åtgärder vid krishantering, även kallat "U-Sam-avtalet". Avtalet syftar till att åstadkomma en effektiv samverkan vid krissituationer.
- Parterna i avtalet är samtliga kommuner i Västmanlands län, Landstinget Västmanland, Polismyndigheten, SOS Alarm AB Västmanland, Sveriges Radio Västmanland, Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, Mälardalens Brand och Räddningsförbund, Västra Mälardalens kommunalförbund, Försvarmakten och Länsstyrelsen i Västmanlands län.
- Regionala krishanteringsrådet består av U-Sam och övriga samhällsviktiga verksamheter för och i Västmanlands län, både företag, myndigheter och intresseorganisationer, el/ telebolag etc. Det regionala krishanteringsrådet är en resurs för regional samverkan och samverkansledning.
- Privat-offentlig samverkan bör dock utvecklas.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende praktisk erfarenhet:

- Skogsbranden juli-dec 2014

Bedömning av myndighetens generella förmåga

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Kommentarer (frivilliga) om myndighetens bedömningar:

Krishanteringsförmågan och förmågan att i samhällsviktig verksamhet motstå allvarliga störningar bedöms som **God med vissa brister**. Förmågan bedöms inte vara God eftersom skogsbranden visade på en hel del åtgärder som behöver göras internt.

Krishanteringsorganisationen har omorganiserats. Länsstyrelsens krishanteringsorganisation utbildas i kvalificerad ledning och stabsmetodik under våren 2015.

Skogsbranden har bidragit till att brister i krishanteringsförmågan har identifierats. Samverkansförmågan och strukturerna för krishantering finns. Implementering av de åtgärder som identifierats pågår.

Utvärderingarna från branden kommer att påvisa vilka förbättringsåtgärder som finns. Dessa ska prioriteras och implementeras i kommande arbete.

B. Ansvarsområdets generella förmåga

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till ledning, samverkan och information:

- Informations- och krisledningsplaner finns i länet.
- Utbildning och övning sker regelbundet i kommun och landsting för krisledningsorganisationen och informationsfunktionen.
- Lokaler för kommunernas krisledning som är utrustade med reservkraft finns, dock är det stor skillnad i hur länge dessa lokaliteter kan fungera beroende på drivmedelstillgång i olika kommuner.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och media samt för intern information. Detta uppnås genom bestämda informationsplatser, internet och informatörer. Den interna informationen sprids på samma sätt eller inom det interna nätet, telefoni och sms.
- U-Sam är ett nätverk för samverkan och samverkansövningar. Länets beredskapssamordnare har även ett eget nätverk som fungerar väl.
- Till U-Sam finns ett krisinformatörsnätverk som består av informatörer från kommunerna, landstinget, Polisen, räddningstjänstförbunden och Trafikverket. Nätverket träffas regelbundet och har bl.a. utarbetat strukturer för hur informationssamverkan ska ske inför och vid en händelse.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och till viss del tillgodosedda men inga strukturerade och heltäckande samverkansanalyser är genomförda.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till informationssäkerhet:

- Enligt utförd risk- och sårbarhetsanalys för 2013, samt årets revideringar, finns vissa brister i myndigheternas kommunikationssystem då planer för driftstörningar och kontinuitet i flera fall saknas.
- Samtliga kommuner använder sig av IP-telefoni.
- Ett fungerande radiosamband finns. Länsstyrelsen, kommunernas ledningar och "Blåljusmyndigheterna" är anslutna till Rakelsystemet.
- FTN finns i länet. FTN är endast möjligt att använda som kommunikationsmedel mellan myndigheter.
- Det råder brist på övningar inom IT-området.
- Länsstyrelsen kan inte avgöra länets förmåga att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Flertalet kommuner har tidigare infört BITS-standarderna i sina kommuner. I och med Styrel har många medarbetare i kommunerna blivit säkerhetsklassade. Kunskapen om frågan har därför ökat under senare år.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till larm:

- Länsstyrelsen, landstinget och två av länets kommuner har tjänsteman i beredskap dygnet runt alla dagar på året. Samtliga kommuner utom en har avtal med SOS Alarm som larmar in enligt larmlista. Den kommun som saknar avtal har ett speciellt TiB-nummer som är spritt till övriga länet.
- Dock råder oklarheter rörande SOS Alarms funktionalitet. Vid test av larmfunktion via SOS Alarm konstaterades att det finns svårigheter/brister att nå samverkande aktörer med hjälp av SOS Alarms nuvarande teknik (UMS).
- Larmövningar inom organisationerna sker regelbundet. Larmövningar sker även i U-Sams regi.
- Räddningschef i beredskap finns för länet.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till omvärldsbevakning:

- Länsstyrelsen, kommunerna, Polisen, Sveriges radio, Försvarmakten, SOS alarm, Räddningstjänsterna och landstinget har en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Tjänstemännen har tillgång till internet via mobiltelefoner och liknande.
- Ett flertal kommuner har en rutin om mottagande av vädervarningar.
- Räddningschef i beredskap för länet är första ingång för att säkerställa kommunernas representation i U-Sam initialt och i vissa fall utanför kontorstid.
- Månatliga omvärldsbevakningsmöten sker i U-Sams regi
- Larmlista för U-Sam finns hos tjänstgörande TiB på Länsstyrelsen.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till materiella resurser:

- I länet finns visserligen resurser, men förbrukningsvaror som t.ex. drivmedel, livsmedel, provtagningsmaterial som behövs för att hålla igång resurserna finns inte för uthålligheten en vecka.
- En översyn över länets materiella resurser har påbörjats.
- Det finns inom länet en omfattande mängd resurser men länsstyrelsen saknar sak kompetensen och underlaget för att göra en helhetsbedömning av denna indikator sett ur perspektivet för det geografiska områdesansvaret oberoende av scenario.
- Förmågan att ta emot externa materiella förstärkningsresurser är god.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till personella resurser:

- Det finns i länet ett flertal utbildade frivilliga resursgrupper. Kommunerna och landstinget utbildar och övar sin personal regelbundet. Det finns även en viss förmåga att omfördela personal.
- Kommunerna kommer vid behov att prioritera om personal. I flera kommuner finns det beslut på vilka verksamheter som ska stängas ner samt i vilken ordning detta sker.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets praktiska erfarenhet:

- Övning sker regelbundet. En stor del större övningar har samordnats via U-Sam. Kommunerna utsätts regelbundet för mer eller mindre skarpa händelser.
- Det finns långsiktiga övningsplaner i flertalet kommuner.
- Aktörerna i U-Sam deltog i hanteringen av skogsbranden
- De flesta kommunerna i länet deltar i samverkansövningar med räddningstjänst, polis och landsting regelbundet.
- En samverkansövning med Försvarsmakten genomfördes våren 2014.

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende informationssäkerhet:

- Enligt utförd risk- och sårbarhetsanalys för 2013, samt årets revideringar, finns vissa brister i myndigheternas kommunikationssystem då planer för driftstörningar och kontinuitet saknas för flera aktörer.
- Samtliga kommuner använder sig av IP-telefoni.
- Ett delvis fungerande radiosamband finns. Länsstyrelsen, kommunernas ledningar och "Blåljusmyndigheterna" är anslutna till Rakelsystemet. Problem uppstod under skogsbranden då Rakel ej var förberett för nationell samverkan i större utsträckning.

- FTN finns i länet. FTN är endast möjligt att använda som kommunikationsmedel mellan myndigheter.
- Det är brist på övningar inom IT-området.
- Länsstyrelsen kan inte avgöra länets förmåga att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Flertalet kommuner har tidigare infört BITS-standarderna i sina kommuner. I och med Styrelseprojektet har många medarbetare i kommunerna blivit säkerhetsklassade. Medvetenheten om frågan har därför ökat under de senare åren.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur:

- Åtgärder för ökad robusthet i såväl dricksvattenförsörjning som elförsörjning har genomförts i flertalet kommuner under 2014.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende reservkraft:

- Landstinget har reservkraft på länets två sjukhus men primärvården saknar i stor utsträckning reservkraft.
- Reservkraft finns för ledningsfunktionerna i samtliga kommuner.
- Även annan samhällsviktig verksamhet såsom äldreboenden och vattenverk har i viss utsträckning reservkraft.
- Det är långt ifrån alla samhällsviktiga verksamheter som har reservkraft. Reservkraftstillgången är alltså begränsad i länet och beroendet av bränsle är stort och avgörande för uthålligheten.
- Landstinget har avtalat med leverantör om kontinuerlig leverans av bränsle.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☐	☒

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats:

- Flytt av verksamhet till alternativ plats är inte tillräckligt övad i länet.
- Det finns inte tillräckligt genomförda förberedelser för alternativa platser.
- Länets aktörer rapporterar att det blir svårt att förflytta och transportera vårdkrävande individer. Det finns även brister i att det inte övats i att flytta verksamheten till annan plats. Landstinget påpekar att det inte finns någon planerad evakueringsplan eller åtgärdsplan för mottagande enheter.
- Vid evakueringen i samband med skogsbranden identifierades behov av att ha förberedda åtgärder.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende materiella resurser:

- Det finns resurser inom länet. Om dessa räcker en vecka är osäkert och beror på om det är en länsomfattande händelse eller inte.
- Reservkraft finns i viss utsträckning men hur länge den kan användas beror på bränsletillgången.
- Det finns förmåga att ta emot externa materiella resurser i länet. Detta sker via U-Sam.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende personella resurser:

- Det finns i länet ett flertal utbildade frivilliga resursgrupper.
- Kommunerna och landstinget utbildar och övar sin personal regelbundet.
- Det finns även en viss förmåga att omfördela personal.
- Vissa nyckelfunktioner har inte uthållighet om en veckas tid.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende samverkan:

- Samverkan sker regelbundet inom och mellan kommuner, Räddningstjänster, Polis, Sveriges radio, Försvarmakten, SOS Alarm, landstinget och länsstyrelsen. Kommunuppföljningen 2013 visar att det finns stora behov av privat/offentlig samverkan.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhets praktiska erfarenhet:

- Övning sker regelbundet.
- Större övningar samordnas via U-Sam.
- Kommunerna utsätts regelbundet för mer eller mindre omfattande skarpa händelser.
- Inga skarpa händelser med beröringspunkter i det beskrivna scenariot har inträffat. Dock har andra skarpa händelser inträffat såsom skogsbranden i Västmanland.
- Inga övningar med beröringspunkter i det beskrivna scenariot har inträffat.

Bedömning av ansvarsområdets generella förmåga

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Kommentarer (frivilliga) om ansvarsområdets bedömningar:

- Förmågan att samverka är god samt att utbildnings- och övningsplaner finns.
- Arbete inom flera områden pågår, då bland annat bränsleinventering och övrig resursinventering.
- Erfarenheter efter branden visar att det finns en stor vilja hos privata och offentliga aktörer att samverka kring en händelse.
- Eftersom det saknas möjlighet att flytta verksamhet till annan plats och det råder osäkerhet om länets materiella resurser samt robustheten i samhällsviktig verksamhet, bedöms förmågan vara **God med vissa brister**.

C. Myndighetens förmåga vid skyfall

Scenario

Rikligt skyfall över Riskinge, se bilaga 1

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till ledning, samverkan och information avseende scenariot:

- Länsstyrelsen har en aktuell krishanteringsorganisation.
- Länsstyrelsen har inte utbildat och övat personalen under 2014 p.g.a. skogsbranden.
- Under förutsättning att källaren inte är översvämmad fungerar våra egna tekniska system, beroende av konsekvenser i övrig tekniskt infrastruktur påverkas vår kontakt med externa aktörer.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till informationssäkerhet avseende scenariot:

- Länsstyrelsen anser sig inte ha tillräcklig kunskap för att kunna bedöma detta.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till larm avseende scenariot:

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☒	☐	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till omvärldsbevakning avseende scenariot:

- Länsstyrelsen får information om vädervarningar från SMHI.
- Beroende på hur lokalt skyfallet är försvåras möjlighet till bra omvärldsbevakning.
- Tillgång till exakt väderdata kan vara svårt att få fram p.g.a. begränsningar i prognosverktyg.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens förmåga till materiella resurser avseende scenariot:

- Länsstyrelsen har inga materiella resurser för skyfall.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga till personella resurser avseende scenariot:

- Hydrolog saknas på myndigheten.
- Krishanteringsorganisationen kan agera oavsett scenario.
- GIS- och informationskompetens kommer att krävas i stor utsträckning.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens praktiska erfarenhet avseende scenariot:

- Myndigheten har ingen praktisk erfarenhet av skyfall.

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till informationssäkerhet avseende scenariot:

- Länsstyrelsen kan inte bedöma detta beroende på osäkerhet kring påverkan på teknisk infrastruktur.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☐	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur avseende scenariot:

- Myndigheten har ingen egen samhällsviktig infrastruktur.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende reservkraft avseende scenariot:

- Under förutsättning att reservkraften inte påverkats av översvämningen, fungerar reservkraften.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats avseende scenariot:

- Det finns inga genomförda förberedelser för en alternativ plats.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är inte övad.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☐	☒

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till materiella resurser avseende scenariot:

- Det finns inga materiella resurser för att begränsa eller förhindra skador vid översvämning i samhällsviktig verksamhet.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet till personella resurser avseende scenariot:

- Det finns delvis utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns delvis möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.
- GIS och information är kompetenser som behövs i stor utsträckning.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☒	☐	☐

Kommentarer om myndighetens förmåga i samhällsviktig verksamhet avseende samverkan avseende scenariot:

- Via bl.a. älvsamordningsgruppen och U-Sam finns nätverk för samverkan vid översvämning, både pluvialt och fluvialt.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☐	☐	☒

Kommentarer om förmåga i myndighetens samhällsviktiga verksamhets praktiska erfarenhet avseende scenariot:

- Ingen inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Ingen genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

Myndighetens förmåga vid skyfall

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar	☐	☐	☒	☐	☐

Konsekvenser för samhället

Hur påverkas samhället och medborgarna av att myndigheten har den angivna förmågan att motstå och hantera det beskrivna scenariot?

Kommentarer om konsekvenser i samhället avseende myndighetens förmåga avseende scenariot:

- Vissa åtgärder gällande fluviala översvämningar har genomförts.
- Krishanteringsförmågan bedöms som god med viss brist oavsett scenario.
- Inga specifika övningar har skett som har beröringspunkter på det beskrivna scenariot.

D. Ansvarsområdets förmåga vid skyfall

Scenario

Rikligt skyfall över Riskinge, se bilaga 1.

Indikatorer på krishanteringsförmåga

Ledning, samverkan och information

- Det finns en aktuell krisledningsplan som är känd i organisationen.
- Det finns en regelbundet utbildad och övad beredskaps- och ledningsorganisation.
- Beredskapsorganisationen disponerar nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation och lägesbild och den kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Det finns rutiner och tekniskt stöd för information till allmänheten och till media samt för intern information.
- Det finns nätverk (t.ex. med andra myndigheter, kommuner, landsting eller näringsliv) för samverkan och samverkansövningar genomförs regelbundet.
- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Ledning, samverkan och information	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till ledning, samverkan och information avseende scenariot:

- Beredskapssamordnarna anger att de till största delen uppfyller kriterierna, det som det råder tveksamheter kring är: att beredskapsorganisationen ska disponera nödvändiga resurser i form av lokaler samt tekniska system för bland annat kommunikation, lägesbild och som kan verka dygnet runt under minst en veckas tid.
- Ledningen kan ha ett problem i att uthålligheten inte uppfylls, detta skiljer mycket från kommun till kommun.
- Samverkan: alla aktörer är inte identifierade, skiljer mellan kommunerna.
- Information: kommunikationsvägarna är inte säkrade och det saknas rutiner för informationsdelning.

Informationssäkerhet

- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till informationssäkerhet avseende scenariot:

- Aktören bedömer att det saknas rutiner för informationsöverföring och att det finns risker för störningar i IT-systemen.

Larm

- Det finns övade larmrutiner.
- Det finns utbildad och övad tjänsteman in beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

	Ja	Delvis	Nej
Larm	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till larm avseende scenariot:

- Alla svarande har larmrutiner, dessa är till övervägande delen övade.
- Flertalet aktörer uppger att de har en utbildad och övad TiB eller motsvarande.
- Det uppges vara osäkerheter i TiB:ens funktion och kontaktbarhet då det inte finns uppdaterade telefonlistor
- Det uppges att det saknas utbildning rörande larmfunktioner, larmsystem, information om den egna organisationen och det saknas ett gott och tydligt samarbete mellan olika organisationer rörande larmrutiner.

Omvärldsbevakning

- Det finns en omvärldsbevakning som tidigt kan varna för allvarliga kriser. Det finns rutiner och tekniskt stöd för att snabbt sprida information till den egna organisationen och andra aktörer.

	Ja	Delvis	Nej
Omvärldsbevakning	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till omvärldsbevakning avseende scenariot:

- Det finns delvis eller till största delen en omvärldsbevakning hos fyra av grupperna. En grupp har ingen omvärldsbevakning.
- Fyra grupper anger att det finns till största delen att det finns rutiner och ett tekniskt stöd att sprida informationen. En grupp uppger att det finns en omvärldsbevakning.
- Tre grupper sprider informationen till både den egna organisationen och till andra aktörer, en grupp som inte sprider till båda sänder sin information till andra organisationer men inte till sin egen och den sista gruppen sprider informationen till sin egen organisation men inte till andra.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för krishantering som kan tas i bruk med kort varsel och som har en uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till materiella resurser avseende scenariot:

- En grupp bedömer att den har materiella resurser som räcker mer än två veckor, övriga aktörer att de inte har resurser alls vid skyfall eller att dessa räcker mindre än en vecka.
- En grupp anser att de till större delen inte har möjlighet att omfördela interna materiella resurser, 2 grupper anser att de kan omfördela resurser internt, en grupp anser att det delvis kan omfördela resurser och en grupp anser att de till största delen kan omfördela materiella resurser internt.
- Arboga anses ha mest resurser av en grupp, andra kommuner antas ha resurser som eventuellt kan räckta en vecka.
- 4 av grupperna anser att de kan ta emot externa materiella förstärkningsresurser, en grupp anser att det till större delen har möjlighet att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.

- En grupp (miljö/kommunikation) uppger att de kan ta emot nationella materiella förstärkningsresurser men inte internationella materiella förstärkningsresurser.
- En grupp uppger att de har avspärrningsband och pumpar t.ex. men ej sandsäckar och dyl. mtrl.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet samt att ta emot extern personal som förstärkning.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets förmåga till personella resurser avseende scenariot:

- En grupp svarade att de har utbildad personal, två grupper svarade att de har utbildad personal till största delen och två grupper svarade att de har delvis utbildad personal.
- En grupp svarade att de har till största delen övad personal, tre grupper svarade att man har delvis övad personal och en grupp svarade att man inte alls har övad personal.
- Två grupper svarade att de har möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet, två att de har till största delen har möjlighet att omfördela personalen inom det egna ansvarsområdet och en grupp angav att de delvis kan omfördela personalen inom det egna ansvarsområdet.
- Tre grupper angav att det har möjlighet att ta emot extern förstärkningspersonal och två angav att de har till största delen möjlighet att ta emot extern förstärkningspersonal.
- Det uppgavs att det är svårt för små kommuner att upprätthålla en fungerande organisation inom ramen för scenariot.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☐	☒	☐

Kommentarer om ansvarsområdets praktiska erfarenhet avseende scenariot:

- En grupp svarade ja på påståendet att inträffad skarp händelse hade beröringspunkter gällande det beskrivna scenariot, en grupp svarade nej och två grupper svarade delvis.
- På påståendet att genomförd övning har beröringspunkter gällande det beskrivna scenariot så svarade en ja till största delen, två grupper svarade nej och två grupper svarade delvis.
- En grupp påpekade att det dock finns översvämningskarteringar i alla kommuner.

Indikatorer på förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar

Informationssäkerhet

- Det finns redundans och robusthet inom myndigheten och dess ansvarsområdes kommunikationssystem (IT, tele, radio).
- Det finns tillräcklig förmåga hos myndigheten att upprätthålla informationstillgångarnas konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

	Ja	Delvis	Nej
Informationssäkerhet	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende informationssäkerhet och scenariot:

- Kommunikationsvägarna är inte säkrade och det saknas rutiner för informationsdelning men i övrigt bedöms informationssäkerheten som god.

Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur

- Det finns redundans och robusthet i myndighetens och dess ansvarsområdes infrastruktur.

	Ja	Delvis	Nej
Säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende säkerhet och robusthet i samhällsviktig infrastruktur och scenariot:

- Det finns, hos flera aktörer, ett påbörjat arbete med att skydda samhällsviktig infrastruktur mot översvämningar.

Reservkraft

- Det finns testad reservkraft med uthållighet om minst en vecka.

	Ja	Delvis	Nej
Reservkraft	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende reservkraft avseende scenariot:

- En grupp har angett både att de har reservkraft för mindre än en vecka och för 1-2 veckor.
- En grupp uppger att de inte har tillräcklig kunskap för att kunna avgöra hur länge reservkraften räcker,
- En grupp har angett 1-2veckors uthållighet samt kommenterat att det finns mobila reservkraftsaggregat och vattenverk, den sista gruppen uppger mer än två veckors uthållighet gällande reservkraft men uppger att det endast gäller Arboga kommun.
- En grupp anger att de har reservkraft som bedöms räcka mindre än 1 vecka och att det beror på att det inte finns tillräcklig tillgång på bränsle, samt att det finns reservkraft men att all samhällsviktig verksamhet inte har tillgång till den.

Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats

- Det finns genomförda förberedelser på den alternativa platsen.
- Flytt av verksamhet till alternativ plats är övad.

	Ja	Delvis	Nej
Möjlighet att flytta den samhällsviktiga verksamheten till annan plats	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende möjlighet att flytta den till annan plats avseende scenariot:

- För viss enskild samhällsviktig verksamhet finns ett arbete gjort.

Materiella resurser

- Det finns materiella resurser för att motstå allvarliga störningar, vilka kan tas i bruk med kort varsel och som har uthållighet om minst en vecka.
- Det finns en förmåga att omfördela interna materiella resurser samt en förmåga att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Materiella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende materiella resurser och scenariot:

- En grupp bedömer att den har materiella resurser som räcker mer än två veckor, övriga aktörer att de inte har resurser alls vid skyfall eller att dessa räcker mindre än en vecka.
- En grupp anser att de till större delen inte har möjlighet att omfördela interna materiella resurser, 2 grupper anser att de kan omfördela resurser internt, en grupp anser att det delvis kan omfördela resurser och en grupp anser att de till största delen kan omfördela materiella resurser internt.
- En kommun anses ha mest resurser av en grupp, andra kommuner antas ha resurser som eventuellt kan räcka en vecka.
- 4 av grupperna anser att de kan ta emot externa materiella förstärkningsresurser, en grupp anser att det till större delen har möjlighet att ta emot externa materiella förstärkningsresurser.
- En grupp (Miljö/kommunikation) uppger att de kan ta emot nationella materiella förstärkningsresurser men inte internationella materiella förstärkningsresurser.
- En grupp uppger att de har avspärningsband och pumpar t.ex. men ej sandsäckar och dyl. mtrl.

Personella resurser

- Det finns regelbundet utbildad och övad personal som är tillgänglig med kort varsel och som kan verka under minst en vecka.
- Det finns möjlighet att omfördela personal inom myndigheten och dess ansvarsområde samt att ta emot förstärkningsresurser.

	Ja	Delvis	Nej
Personella resurser	☐	☒	☐

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende personella resurser och scenariot:

- En grupp svarade att de har utbildad personal, två grupper svarade att de har utbildad personal till största delen och två grupper svarade att de har delvis utbildad personal.

- En grupp svarade att de har till största delen övad personal, tre grupper svarade att man har delvis övad personal och en grupp svarade att man inte alls har övad personal.
- Två grupper svarade att de har möjlighet att omfördela personal inom det egna ansvarsområdet, två att de har till största delen har möjlighet att omfördela personalen inom det egna ansvarsområdet och en grupp angav att de delvis kan omfördela personalen inom det egna ansvarsområdet.
- Tre grupper angav att de har möjlighet att ta emot extern förstärkningspersonal och två angav att de har till största delen möjlighet att ta emot extern förstärkningspersonal.

Det uppgavs att det är svårt för små kommuner att upprätthålla en fungerande organisation inom ramen för scenariot.

Samverkan

- Behov av samverkan med andra aktörer är identifierade och tillgodosedda.

	Ja	Delvis	Nej
Samverkan	☐	☒	☐

Kommentarer förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhet avseende samverkan avseende scenariot:

- En grupp uppger att de till största delen inte har identifierat behovet av samverkan och att behovet inte är tillgodosett
- Tre grupper uppger att de delvis har identifierat behovet av samverkan varav en grupp har uppgett att behovet av samverkan inte är tillgodosett, den andra gruppen uppgett att behovet av samverkan är delvis tillgodosett och den tredje gruppen svarat att behovet av samverkan är till största delen tillgodosett.
- En grupp har kommenterat att de större kommunerna förmodligen har identifierat behovet av samverkan och att behovet är tillgodosett men att de mindre kommunerna inte har identifierat behovet av samverkan och att behovet av samverkan inte är tillgodosett.
- En grupp har uppgett att både behovet och identifieringen av behovet av samverkan är delvis tillgodosett.

Praktisk erfarenhet

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

	Ja	Delvis	Nej
Praktisk erfarenhet	☐	☐	☒

Kommentarer om förmåga i ansvarsområdets samhällsviktiga verksamhets praktiska erfarenhet avseende scenariot:

- Inträffad skarp händelse hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.
- Genomförd övning hade beröringspunkter med det beskrivna scenariot.

Ansvarsområdets förmåga vid skyfall

	Behövs ej	Mycket bristfällig	Bristfällig	God med viss brist	God
Krishanteringsförmåga	☐	☐	☐	☒	☐
Förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar	☐	☐	☐	☒	☐

Konsekvenser för samhället

Hur påverkas samhället och medborgarna av att ansvarsområdet har den angivna förmågan att motstå och hantera det beskrivna scenariot?

Kommentarer om konsekvenser i samhället avseende ansvarsområdets förmåga avseende scenariot:

- En grupp har tyckt att det har varit svårt att svara för konsekvenserna på den egna organisationen då alla frågor är ställda ur ett kommunperspektiv och väljer således att inte kommentera den här delen vidare.
- En grupp har pekat på framkomlighetsproblem vid översvämningsscenarioet och att det kan uppstå problem inom vissa samhällsfunktioner men har inte specificerat det vidare.
- En grupp har kommenterat att det kommer att uppstå skador på privata och allmänna fastigheter samt att bräddningen av vatten kommer att orsaka miljöstörningar.
- En grupp svarade att det är svårigheter att varna och förutse och detta tillsammans med materiella och personella resurser leder till problem att hantera händelsen initialt. Pekar på att detta får konsekvenser i samhället.
- Den sista gruppen har valt att inte kommentera den här delen alls.

9 Planerade och genomförda åtgärder, samt en bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

9.1 Genomförda och pågående åtgärder

I förra årets risk- och sårbarhetsanalys identifierades följande förbättringsområden;

- Oljeskydd
- Farligt gods
- Skyfall
- Värmebölja
- Höjd beredskap (med koppling till arbetet med Civilt försvar)
- Inkludering av näringslivet i risk- och sårbarhetsarbetet
- Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser

Utöver dessa områden har arbete även skett inom;

- Kontinuitetsplanering
- Bränsleförsörjning
- Social oro

9.1.1 Oljeskydd

Konsekvenserna av ett oljeutsläpp blir störst om det inträffar i Mälaren eller i ett vattendrag som medför oljespridning i Mälaren. Särskilt berörda kommuner som ligger vid Mälaren är; Arboga, Kungsör, Köping, Västerås och Hallstahammar.

Kommunerna i Södermanland och Västmanland som har Mälarkust har fortsatt med arbetet kring oljeskyddsplanering i Mälaren och kommunala planer för detta beräknas antas sent 2014. Arbetet görs till viss del gemensamt för att ha samma struktur och upplägg på planerna för att det vid en skarp händelse ska vara enklare för alla inblandade. Länsstyrelsen i Västmanland ska hålla ihop en länsgemensam plan mellan fyra län för att få till samverkansdelar, ledning, samband och information.

9.1.2 Farligt gods

Köpings kommun har lyft frågan om transport av farligt gods med ansvariga myndigheter. Målsättningen är att E18 mellan Köping och Västjädra trafikplats i Västerås ska byggas om till motorväg. Härigenom löses problemet med omledningstrafiken som idag passerar bostadsområden i Köpings tätort när E18 är avstängd. Länsstyrelserna i Sverige rekommenderar att farligt godstransporterna

följer vissa leder. En kartläggning från Räddningsverket²⁴ visar att E 18 mellan Västerås och Köping är den väg i Sverige som flödet av farligt gods är som störst.

9.1.3 Skyfall

Skyfall berörs inte tillräckligt i kommunernas och landstingets risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen ser därför att detta är ett område som bör utvecklas eftersom stora nederbördsmängder kan medföra lokala översvämningar, särskilt i områden med stor andel hårda ytor.

Konsekvensbeskrivning samt inventering av åtgärder inför skyfall är en del av det klimatanpassningsarbete som pågår i kommunerna.

Pluviala översvämningar (skyfall) är årets förmågebedömning. Se kap. 8.

9.1.4 Värmebölja

Kunskapen om värmebölja är bristfällig och Länsstyrelsen Västmanland anser att detta är något som bör åtgärdas.

Några av länets kommuner har tagit fram en informationsfolder till allmänheten som beskriver riskerna med värmebölja. Foldern beskriver även vilka åtgärder individen kan vidta för att mildra konsekvenserna av värmebölja.

9.1.5 Höjd beredskap

Under kommunuppföljningen hösten 2012 har det framkommit att länets arbete med höjd beredskap är undermåligt. Kommunerna visar upp stora brister men är samtidigt tydliga med att arbetet inte bör skilja sig nämnvärt från övrigt krisberedskapsarbete. Länsstyrelsen ser dock här ett tydligt utvecklingsområde.

Länsstyrelsen har medverkat vid ett antal möten med Militärregion Mitt (MR M). Dessa möten har i första hand varit kunskapshöjande aktiviteter. Länsstyrelsen har även medverkat vid de krigsförbandsövningar som genomförts av Västmanlands Hemvärnsbataljon.

Personal från MR M deltar i arbetet med Regional samverkan och ledning.

Under skogsbranden deltog stora mängder resurser från Försvarmakten. Detta har gjort att civil-militär samverkan samt kännedomen om de olika myndigheternas verksamhet har ökat.

9.1.6 Inkludering av näringslivet i risk och sårbarhetsarbetet

Västerås Flygplats samt Mälarhamnar bidrar med information i risk- och sårbarhetsarbetet varje år.

²⁴ Räddningsverket, Kartläggning av farligt godstransporter, 2006

Länsstyrelsen i Västmanland har under 2014 deltagit i arbetsgruppen inom SOGO (Samverkansområde Geografiskt Områdesansvar) som tagit fram en strategi för arbetet med privat-offentlig samverkan.

9.1.7 Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser
Länsstyrelsen anställde i augusti 2013 en krisberedskapshandläggare som under hösten ska jobba med att granska och utveckla arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Detta arbete fortsätter under 2014-2015.

9.1.8 Kontinuitetsplanering
Genom Styrelsprojektet, liksom i arbetet med influensan A(H1N1) har länsstyrelsen identifierat ett behov av att undersöka hur den offentliga sektorn, d v.s. länsstyrelsen, landstinget och kommunerna, kan arbeta med kontinuitetsplanering och, därefter om möjligt, integrera detta med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen ser att ett sådant arbete skulle underlätta samverkan med de privata samhällsviktiga verksamheterna i länet, som till stor del redan arbetar med kontinuitetsplanering.

9.1.9 Bränsleförsörjning
I förra årets rapportering framgick att lagrum och ansvarsfrågan skulle utredas med avseende på bränsleförsörjningen. Av det arbetet som genomförts sedan dess har kommunerna påbörjat inventering av vilka resurser som finns i respektive kommun avseende lagring av bränsle. Detta har skett i samarbete med miljökontor och räddningstjänst då dessa förvaltningar har kunskap om vilka anläggningar som omfattas av lagkrav enligt LBE och Miljöbalken. En slutsats som har dragits är att det är ogörligt att skriva avtal med någon leverantör om bränsle. Om det är fråga om långvarig bränslebrist kommer troligen andra mer tvingande lagstiftningar att aktiveras, vilket kommer styra kommunernas möjlighet till handlingsförmåga.
Vid drivmedelsbrist som orsakas av ett elavbrott kommer bränslebehovet att kunna lösas de första dagarna. Det är vid en långvarig situation som det blir svårt. Det finns inget uttalat från statsmakten om vilken tidshorisont som kommunerna bör planera för vad gäller drivmedel, eller något resultatmål/ motsvarande. Detta medför att det är svårt att veta vilken inriktning planeringen ska ha.

9.1.10 Social oro

Länsstyrelsen har närvarat vid ett antal seminarium om social oro som hållits i regi av ÖSAM under 2013. Arbetet med området social oro kommer att fortsätta inom länets kommuner och landsting under 2014.

I Västmanland inträffade, under våren 2013, flera händelser som tydligt kan kopplas till social oro. Flera av situationerna hade tydliga kopplingar till "Husbykravallerna".

Även under 2012 inträffade händelser i länet som hade tydlig karaktär av social oro där upprinnelsen var ett antal provocerade överfall med okänd gärningsman där vissa grupper anklagade andra grupper för dåden och där sociala medier spelade en stor roll.

Under september 2014 anordnade Länsstyrelsen en tvådagars konferens med temat "Hur hanterar vi social oro i Västmanland". Inbjudna var aktörer på kommunal och regional nivå som arbetar med krishantering och sociala frågor. Även ideella och frivilliga organisationer deltog under konferensen.

9.2 Bedömning av behov av ytterligare åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Länsstyrelsen identifierar att följande områden bör vidareutvecklas;

- Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser
- Oljeskydd
- Farligt gods
- Social oro
- Skyfall
- Värmebölja
- Inkludera näringslivet
- Kritiska beroenden
- Höjd beredskap
- Kontinuitetsplanering
- Bränsleförsörjning

9.2.1 Utvecklad metod för länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalyser

Länsstyrelsen mål är, såsom konstaterades redan 2011, att kommunerna och landstinget ska arbeta mer likriktat med sina risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen framhöll i förra året risk- och sårbarhetsanalys att det är viktigt att utveckla metoder för att den länsgemensamma risk- och sårbarhetsanalysen ska bygga på kommunernas och landstingets risk- och sårbarhetsanalyser. Så är redan

till stor del fallet, men med en mer enhetlig rapportering från länets aktörer skulle länssammanställningen ge en mer korrekt bild. Detta kan uppnås genom att kommunerna och landstinget analyserar ett antal på förhand bestämda risker.

Länsstyrelsen samt flera av länets kommuner avser att använda FORSA-modellen för nästa RSA-process.

9.2.2 Oljeskydd

Länsstyrelsen planerar att driva oljeskyddsarbetet vidare.

9.2.3 Farligt gods

Mängden farligt gods som transporteras genom och inom länet är mycket stor. Länsstyrelsen ser därför ett behov att fortsätta arbetet med att utreda säkerhetsläget rörande farligt gods. En önskan att förbättra E18 mellan Västjädra och Köping finns sedan tidigare.

9.2.4 Social oro

Det finns ett behov av att öka vår kunskap kring området social oro, bland annat utifrån ett demokratiskt perspektiv. Många lever idag i utanförskap, en känsla av att inte få vara med och avsaknad av sammanhang, vilket kan leda till social oro.

Tidigare händelser runt om i landet pekar på vikten av att arbeta med frågorna kring social oro. Social oro berör många olika myndigheter och organisationer. Arbetet bör därför ske i samverkan inom ÖSAM och U-Sam men även tillsammans med andra aktörer inom ideella organisationer och i näringslivet.

Länsstyrelsen har för avsikt att under 2015 intensifiera arbetet med social oro. Arbetet med social oro kommer att bli ett av de mest framträdande arbetena inom samhällsskydd och beredskap 2015.

Målsättningen är att skapa en ökad förmåga att identifiera och hantera risker kopplade till grundläggande värden såsom sociala risker/social oro och antagonistiska hot.

Arbetet ska resultera i en regional analys och en slutrapport baserad på lokala rapporter/riskanalyser samt en planering för fortsatt arbete.

9.2.5 Skyfall

Årets förmågebedömning är skyfall (pluviala översvämningar). Länets fortsatta arbete med skyfall ingår även i det arbete med klimatanpassning inom krisberedskapen som pågår.

9.2.6 Värmebölja

Arbetet med värmebölja behöver utvecklas. Endast ett fåtal av länets kommuner behandlar konsekvenserna av värmebölja i sina risk- och sårbarhetsanalyser.

Länets fortsatta arbete med värmebölja ingår även i det arbete med klimatanpassning inom krisberedskapen som pågår.

9.2.7 Inkludera näringslivet

Länsstyrelsen ser att det finns ett behov av förbättrad kontakt med länets näringsliv i syfte att förbättra arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Kommunerna har särskilt efterfrågat att länsstyrelsen hjälper till att få med större el- och IT-leverantörer som verkar inom länet. Under skogsbranden pågick omfattande privat-offentlig samverkan. Delar av personalen i samverkansstaben kom från näringslivet.

9.2.8 Höjd beredskap

Ett flertal kommuner har önskat att länsstyrelsen bidrar till att förbättra samarbetet med Försvarmakten.

Länsstyrelsen har för avsikt att under 2014-2015 verka för en kunskapshöjning inom området civil – militär samverkan. Temat för årets krishanteringsråd i Västmanland är civilt försvar/höjd beredskap.

Länsstyrelsen deltar under 2014 i övning Dagny i syfte att höja länsstyrelsens interna kompetens i civil-militära frågor.

9.2.9 Bränsleförsörjning

Arbetet med kritiska beroenden bör utvecklas ytterligare. Särskilt viktig anses bränslefrågan vara, eftersom bränsle är viktigt för reservaggregat och länets transporter. Hur utvecklingsarbetet ska genomföras återstår att utreda.

10 Källor

Risker och förmågor 2012

Redovisning av regeringsuppdrag om nationell riskbedömning respektive bedömning av krisberedskapsförmågan

Publikationsnummer: MSB545 – mars 2013

ISBN: 978-91-7383-330-1

Risk och sårhetsanalys för Västmanlands län 2013

Länsstyrelsens rapportserie 2013:21

Författare: Malin Dreifaldt

LST:s d.n.r. 451-5128-2012

Risk och sårhetsanalys för Västmanlands län 2012

Länsstyrelsens rapportserie 2012:12

Författare: Patrik Nilsson

LST:s d.n.r. 451-5315-2011

Ett första steg mot en nationell riskbedömning.

Nationell riskidentifiering

Publikationsnummer: MSB 336-2011-november 2011

ISBN: 978-91-7383-180-2

Risk och sårbarhetsanalys för Västmanlands län 2011

Länsstyrelsens rapportserie Rapport 2011:16

Författare: Ingela Regnell

LST:s d.n.r. 451-459-11

MSB:s förstärkningsresurser – Ett stöd när regionens egna resurser inte räcker till

Publ.nr MSB446 – september 2012

ISBN 978-91-7383-264-9

Klimatanalys för Västmanlands län

Rapportnummer 2012-10

Dnr: 2011/1791/203

Författare: Gunn Persson m.fl

SMHI

Webbplatser

Statistiska centralbyrån SCB

Ekonomifakta

Regionfakta

Transportstyrelsen

MSB

Polisen

Omfattande skyfall över Riskinge – scenario för särskild förmågebedömning 2014

Väderläget fram till den 19 augusti

Sommaren inleds med ostadigt väder, lågtrycken avlöser varandra under hela juni månad och ett par veckor in i juli. Tredje veckan i juli stabiliseras vädret när ett mäktigt högtryck över södra Ryssland sakta rör sig västerut. Väderläget förblir under de kommande veckorna låst mellan högtrycket och de lågtryck som finns över Brittiska öarna.

Vädermodellerna visar att det kommer bildas en kraftig frontzon med intensiva skurar och åska mellan den mycket varma luften i öster och den svalare luften i väster. SMHI varnar på söndagseftermiddag den 18 augusti för mycket kraftiga skurar över ett område väster om Riskinge den kommande natten. För följande dag utfärdas en klass 1 varning för ”rikligt regn” i östra Svealand.

SMHI:s nya modellkörning visar att nederbörden kommer att falla något längre västerut och man lägger på måndagsmorgonen även till Riskinges närområde till klass 1 varningen för stora nederbördsmängder.

Under måndagsmorgonen och förmiddagen den 19 augusti fortsätter regnovädret åt nordväst. Under dagen intensifieras skurarna och det bildas lokalt mycket kraftig åska. Hagel rapporteras från flera platser.

Grundvattennivåerna i området kring Riskinge är fortsatt normala för årstiden. Även i sjöar och vattendrag är nivåerna och flöden normala.

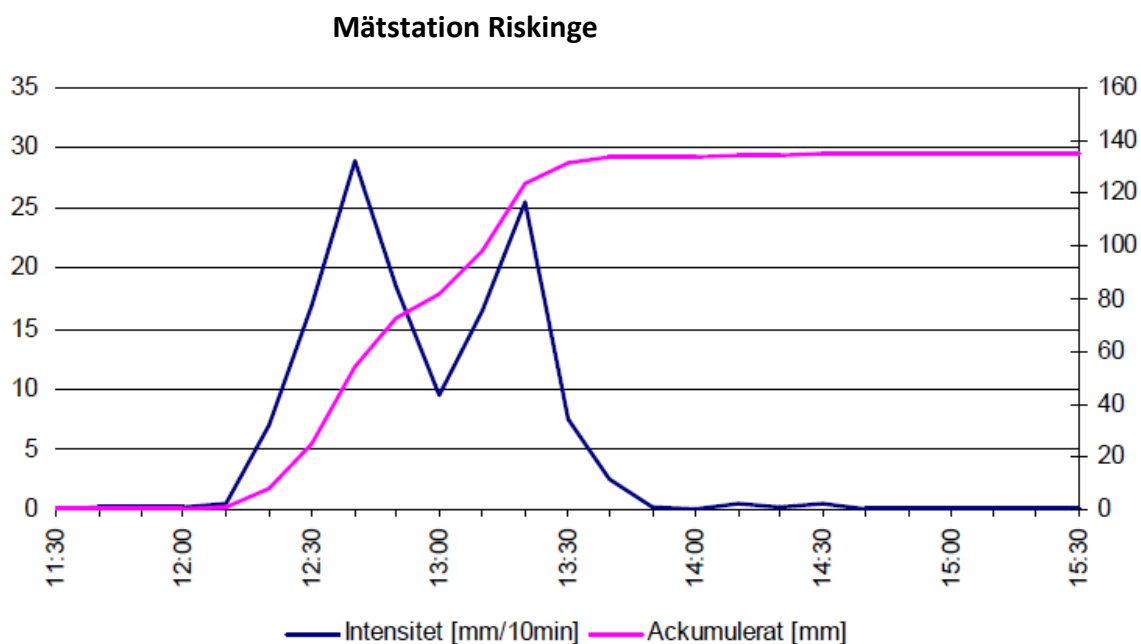
Måndag den 19 augusti – skyfall över Riskinge

I Riskinge är de flesta tillbaka från semestern. De som jobbar och inte är ute och reser befinner sig på förmiddagen på eller nära sina arbetsplatser. På kommunens förskolor har näst intill alla barn kommit tillbaka efter sommarens semestrar. För eleverna i kommunens grund- och gymnasieskolor är det den första skoldagen efter sommaruppehållet.

När regnet drar in lagom till lunch är det full aktivitet i de centrala delarna av Riskinge. Varningarna från SMHI har inte uppmärksammats av alla, många saknar regnkläder eller paraply och de som söker därför snabbt skydd under tak eller inomhus. Regnet uppfattas inledningsvis inte som mer än normala regnskurar. Restaurangerna tar emot lunchgäster, butikerna håller öppet och

kollektivtrafiken rullar utan störningar. Dock bildas lokalt vattensamlingar som i kombination med något sämre sikt dämpar hastigheten i trafiken. Dagvattensystemen klarar så här långt av nederbördsmängden.

Strax innan halv ett ökar intensiteten i regnet betydligt och vid en närliggande mätstation uppmäter man på 10 minuter 29 mm nederbörd (figur 1). I Riskinge minns man den rikliga nederbörd som drabbade samhället för tio år sedan och som bland annat ledde till översvämmade källare och bortspolade vägar.

Figur 1. Intensitet och ackumulerad mängd nederbörd under skyfallet i Riskinge den 19 augusti.

De mindre vattensamlingar som snabbt bildades på flera av vägarna i och kring tätorten vid lunchtid växer snabbt och på flera platser rinner nu vattnet fram längs vägarna. I mer kuperade områden rinner vattnet med hög hastighet och drar med sig en mängd bråte. Ett flertal lågt liggande viadukter vattenfylls snabbt. Vid en större trafikplats rapporteras att flera fordon fastnat i vattenmassorna och trafiken står nu helt still i båda riktningarna.

Järnvägsspåren översvämmas av vatten och på flera platser kring tätorten riskerar banvallen att rasa till följd av vattenmassorna. Tidigare under dagen har tågtrafiken drabbats av problem med signalsystemen till följd av det kraftiga åskovädret, med stora förseningar i tågtrafiken som följd. Flera person- och godståg, varav minst ett med farligt gods, står nu stilla längs banan.

I ett lågt liggande område i de centrala delarna av Riskinge går det inte längre att ta sig fram till fots obehindrat. En del försöker förflytta sig genom att vada genom vattenmassorna. Vattnet letar sig också in i fastigheterna i området. Vid bussterminalen står bussarna stilla medan busschaufförerna inväntar mer information.

På några platser observeras hur brunnslock flyger upp i luften av trycken från vatten och sammanpressad luft. Under taken i busskurer, portuppgångar och längs husfasader står människor samlade för att undvika det värsta regnet, liksom det snabba vattnet och bråten i mer kuperade områden. Många försöker dela bilder och filmer på situationen via sociala medier som Youtube och Facebook.

Räddningstjänsten tar via SOS Alarm emot ett hundratal larm inom loppet av någon timme och larmen fortsätter att strömma in. De flesta gäller översvämmade källare, problem med framkomligheten men också olyckor med personskador. Teleoperatörer rapporterar om problem med funktionen i mobilnätet till följd av blixtnedslag vilket förväntas försvåra möjligheterna att larma i vissa områden. Den regionala leverantören av fjärrvärme befarar att det mycket omfattande skyfallet kan komma att påverka distributionsnätet.

Polisen har inledningsvis svårt att överblicka vilka vägar som kan användas för att leda om trafiken. De larm som kommer in till räddningstjänsten om översvämmade vägar bekräftar att både de centrala delarna av samhället och kringliggande områden är hårt drabbade. Det bildas långa bilköer och en buss med ett 30-tal skolbarn på väg till ett idrottsevenemang uppges också stå still mitt i vattenmassorna på grund av tekniska problem med bussen. Systemet för avledning av dagvatten är helt uppdämt. I vissa områden leder det kombinerade dag- och spillvattensystemet till omfattande och besvärliga källaröversvämningar då avloppsvatten tränger upp genom golvbrunnarna.

I hamnen pågår en lossning av last från ett större oljefartyg. Vid skiftet av personal under eftermiddagen visar det sig att många som ska påbörja sitt skift har svårt att komma till sina arbetsplatser. Flera personer som arbetar i hamnen sitter fast i trafiken, en del har också själva drabbats av översvämning i sina hem eller befinner sig hos närstående som drabbats. De ansvariga för hamnverksamheten oroas av att högre vattennivåer och ett snabbare flöde kan leda till skador på anläggningarna. Det är inledningsvis också oklart hur de Sevesoklassade anläggningar som finns i området kommer att påverkas.

Även inom äldreomsorgen och sjukvården är den ökade frånvaron vid de skiftbyten som normalt sker under eftermiddagen kännbar.

Många personer oroas denna eftermiddag över hur närstående personer har drabbats av skyfallet och översvämningarna. Vetskapen om att ens eget hem kan ha påverkats eller att det kan bli svårt att ta sig fram till hemmet eller skolor oroar många.

Vid tretiden klingar den intensiva nederbörden av. Det fortsätter dock att regna, men i betydligt mindre omfattning. Skadeverkningarna av skyfallet börjar nu gå att överblicka. Flera nyhetsmedier söker sig på måndagseftermiddagen till Riskinge för att rapportera direkt från skadeplatserna. I medierna rapporteras initialt om problem med framkomligheten, bland annat för ambulanser och akutbilar, men även om att sjukhuset drabbats av så omfattande översvämningar att de kan vara i behov av evakuering.

När regnet minskat i intensitet observeras en tunn oljefilm på ett stort område i Riskingeån. På miljökontoret befarar man att skyfallet lett till en urlakning av miljögifter. För att om möjligt begränsa spridningen av de befarade miljögifterna tar man omedelbart kontakt med räddningstjänsten.

Medias intresse för händelsen växer successivt under eftermiddagen. Under kvällen är skyfallet i och dess konsekvenser en förstanyhet i svenska medier.

Tisdag den 20 augusti

Riskinge har fått 135,4 mm nederbörd under det dygn som passerat sedan klockan 9 den 19 augusti till klockan 9 den 20 augusti. Det motsvarar ungefär den normala nederbörden för hela juli och augusti månad.

Det kommunala vattenbolaget tar emot en stor mängd samtal och besök från fastighetsägare och företagare. Kommunen och länsstyrelsen tar också emot flera rapporter om befarade läckage av miljögifter.

Järnvägsspåren och teknisk utrustning som krävs för att köra tåg har drabbats hårt. Det finns ännu ingen prognos på när tågtrafiken åter kan tänkas fungera normalt. Framkomligheten i vägnätet är fortsatt begränsad.

IT-system för en rad verksamheter, däribland några som kan betraktas som samhällsviktiga, har drabbats av stora problem med teknisk utrustning till följd av översvämningarna. Elavbrott och störningar i data- och teletrafiken, tidvis omfattande, har drabbat flera områden i och omkring Riskinge sedan nederbörden intensifierades under måndagseftermiddagen. Inte heller här finns ännu någon prognos på när trafiken åter kan fungera normalt.

Ingår i Länsstyrelsens rapportserie
ISSN 0284 - 8813

Har du frågor eller önskar fler exemplar kontakta
Länsstyrelsen i Västmanlands län, 721 86 Västerås

Tfn 010-224 90 00 | Fax 010-224 91 10 | E-post: vastmanland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vastmanland